

જીવનનો અનુશોદ્ય

ભાગ-૧

(પ. પૂ. શ્રી પદ્મસાગરશ્રીચંદ મ.
સાહેબનાં પ્રવચનોમાંથી સંકલન)

— નિર્માણ —

• નિર્માણ અનુશોદ્યસામ્રાજ્ય
• નિર્માણ પિતૃસામ્રાજ્ય

૧૯૩૮ :

૧૯૩૮ સાંનિત્યે શ્રી અનુશોદ્ય

૧૯૩૮ અનુશોદ્ય શ્રી અનુશોદ્ય

: પ્રકાશક :

શ્રી શાન્તિલાલ શાહ

શ્રી અમૃતલાલ શાહ

વીરનિર્વાણ સંગ્રહ ૨૧૦૩

બીજી આવૃત્તિ

નૂતનગર્ભ કારતક મુદ્ર ૧

વિ. નં. ૨૦૨૪ ૧૨ નવેમ્બર ૧૯૭૭

સર્વલક્ષ પ્રકાશકોને સ્વામીન

: પ્રાપ્તિસ્થાન :

શાહ શાન્તિલાલ મોહનલાલ

‘શાન્તિસદન’ હાઈકોર્ટની સામે

નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪

ફોન નં. ૪૭૭૭૬

શાહ અમૃતલાલ હીરાલાલ

A ૧/૨ શ્રાવકનગર ફ્લેટ, અલકાપુરી સોસાયટી,

ઉસ્માનપુરા, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪

ફોન નં. ૪૭૩૧૩

મુદ્રક :

કેનિમેક પ્રિન્ટર્સ,

રાજુભાઈ સી. શાહ

૧૪૫૮, મામુનાયકની યોળ,

સાયોરાની ખડકી,

ગાંધીરોડ, અમદાવાદ-૧.

સમર્પણ

પદ્મિણીબેન પદ્મભાઈ બલિયન: પરમ
 દયાળા કારિત્ર મુનિં ૫ ૩ બ.ચાલં
 જેમ રીંદી રાજ્ય, ભુવાર, રસપીચરુ મહાદાસ
 સારંગેચન, રામમહાલ

સાદર સમર્પણ

રાણિકાક મિત્રનકાક
 ભણનકાક પીરિકાક

નિર્વેદન

પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી પદ્મસાગરમુનિશ્વરજી મદારાજ સાહેબને આયનગર ચાતુર્માસમાં નિર્વિમ્લ પ્રવચનમાંથી તેમના વિનિષ્ક્રમ, નમ્ર આગાહિત શિષ્યો મુનિશ્રી અરુણાદયસાગર તથા મુનિશ્રી વિનયભાઈ સંકલન કરેલ અને આયનગરના વામસિદ્ધ દૈનિક લોકરાજમાં નિર્વિમ્લ પ્રકાશિત થતા પૂ. આચાર્ય ભગવંતના પ્રવચનના સંકલનનો આનંદ અનેક દીન દીનેતરોએ માણ્ય છે.

જધાને આ સંકલનનો લાભ મળે એ દૃષ્ટિએ પૂજ્યશ્રીનાં પ્રવચનોનું સંકલન કરેલ પુસ્તક “જીવનનો અરુણાદય” નામથી પ્રકાશિત કરતા અમને આનંદ થાય છે.

દૈનિક લોકરાજમાં પ્રકાશિત થતા સંકલન એકાં કરી પુસ્તકરૂપે પ્રકાશન કરવા સંભતિ આપવા બદલ તંત્રીશ્રીનો આ તકે અમે આભાર માનીએ છીએ.

આ પુસ્તકનું સુંદર છાપકામ બહુ ટૂંક સમયમાં કરી આપવા બદલ અમે કૃત્તિમેક પ્રિન્ટર્સના સંચાલકોનો આભાર માનીએ છીએ તેમ જ ટાઈટલ ડિઝાઈન બ્લોક ટૂંક સમયમાં કરી આપવા બદલ અમે ગ્રાફિક સ્ટુડિયોના સંચાલક શ્રી રતિસાઈનો આભાર માનીએ છીએ.

આ પ્રકાશનમાં કદાચ કાંઈ સુખલના રહી ગઈ હોય તો વીતરાગ પરમાત્માની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કાંઈ પણ લખાયેલ હોય તો બદલ અમે “મિચ્છામિ દુક્કડં” અર્પી શ્રીસધની તથા સંવાચકોની હાર્દિક ક્ષમા યાચીએ છીએ.

શા. શાન્તિલાલ મોહનલા

શા. અમૃતલાલ હીરાલા

ધર્મ

જે બધી મુશ્કેલી બનવા માટેના બે મુખ્ય માર્ગો છે. (૧) લોકિક ધર્મ, (૨) લોકોત્તર ધર્મ એ ધર્મકાંક્ષામાં ફગાવી દેવાના રહેલી છે તેનાથી મંત્રાણની વૃદ્ધિ થાય છે, પરંતુ તે ધર્મ નથી, બોધોબવની પરંપરા છે. બધા કોઈ આગા રહેતી નથી, માત્ર નિર્બંધ છે, તે ધર્મ છે.

જે મા બધાને જાણકારે રતનપાન કરાવે છે, ત્યારે કપડું દાકી રાખે છે, કેમકે જાણકારે નક્કર ન લાગે, તેથી રીતે ધર્મક્રિયાના દેખાવ ન કરવો, તેમાં શુભતા અડવડી નહીંતર કર્મની નક્કર લાગી આવે.

જે જીવનમાં ધર્મ ન હોય તો શરીર અડદ. સમાન રીતે અંતરમાં શરીર પરિપક્વ છે કન્યાવૃત્તિ કરી રાકતું નથી.

જે બધા કૌશીનો અભાવ હોય ત્યાં ધર્મ રક્ષણ નથી આવતો.

જે અવધિરહી સંજોગમાં જીવનમાં ત્યારે જાહેર છે કે અંતરમાં સિવાય અવધિ સંજોગમાં થતી નથી. બધી જાણે છે કે રહેવા. છે કે રહેવા. જીવનમાં ધર્મ રહે. વિના અવધિ સંજોગમાં થતી નથી.

✠ ધાણીભાવ સાથેની એવી જ ધર્મ છે. હું અનુકંપથી ભરતો જાય, મધ્યસ્થતાને દરેક વાત વચ્ચે પાં તોડીને સુખ દેવાવાળો બને છે.

✠ ધર્મનું મુખ્ય વિનય છે. તેમાં આગળ તપન, ઉપવસદિય બતાવો, ને તરવ સુધી પહોંચો.

✠ મેત્રીભાવ, કારુણ્યભાવ, પ્રમોદભાવ, માધ્યમ્ય ભાવ—એ ચાર ભાવ ધર્મના ચાર આધારસ્તંભ છે. આ ચાર ભાવથી ધર્મના સંપૂર્ણ પરિચય થાય છે.

✠ જો તમારે ધર્મમય લગ્ન બનાવવું હોય તો લગ્ન વખતે ઉદાસીન ભાવ રાખવો, નિકાર જરાય ન થવો દેવો નહીં, ધામધૂમ ન કરવો, પરણવા જતી વખતે પરમાત્માર્તું ચિંતન મનમાં કરવું ને 'સર્વ સંસારનો ત્યાગ કરવો છે પણ ન છૂટકે પરણવું પડે છે' એવી ભાવના રાખવી.

✠ હર્ગતિમાં જતા હવને રોકી સદ્ગતિમાં મોકલે તે ધર્મ.

✠ જંગલા, મોટર, સ્ત્રી, પુત્રો, ધન—આ બધું જ પર પદાર્થ છે, જે અહીંયાં મૂકીને જ જવાનું છે. તે બધું સાથે નહીં આવે, ધર્મ જ સાથે આવશે.

✠ હવનથી મૃત્યુ સુધીનો સંપૂર્ણ પરિચય ધર્મતત્ત્વની વ્યાખ્યામાંથી મળશે, બીજે કયાંય નહીં મળે.

✠ ધર્મ કરવા માટે ભગવાને બે માર્ગ બતાવ્યા છે :
તો સર્વથી પાપરહિત સાધુધર્મ અને બીજો અલ્પ

.. ખોળામાં ચમુ ધર્મ કરી શકે તેવો જુદરથ ધર્મ, જે અર્થશા
અંભારનો ત્યાગ કરી ન શકે તે ધરે બેગીને પણ ધર્મ
કરી શકે.

કેટલું ધર્મ હોઈ સંપ્રદાય કે વાઠામા નહીં અંગે, પણ
ધર્મ બાબતની શુદ્ધતામાથી પ્રાપ્ત થઈ, અંતઃકર્ણની
શુદ્ધતા-ચલિતતા દર્શાવતા ધર્મનો વાગ દઈ.

કેટલું ધર્મના બે પ્રકાર છે : સાધુ ધર્મ અને જુદરથ
ધર્મ. જુદરથધર્મના પણ બે પ્રકાર છે સામાન્ય જુદરથ
ધર્મ અને વિશેષ જુદરથ ધર્મ.

કેટલું બે પાતાના સંતાનોને ધર્મના સંસ્કાર આપે છે,
તે જ માયા માતા-પિતા છે તે સિવાય તે માતા-પિતા
નથી પણ દુષ્કર્મ છે પાતાના બાળકોને ધર્મના વાજવા
બે માતા-પિતાની દુષ્કર્મ છે.

કેટલું બે નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કારો પડ્યા હોય
તો જ ધરપણમાં ધર્મ કરી શકે છે, તે સિવાય અર્થ
પ્રાપ્તમાં કરી શકતો નથી. એમ કે નાનપણમાં વાંચન-
કામનાં ન શીખાવું હોય તો જાદુ કરપણમાં કદી જ
શીખી શકાતું નથી.

કેટલું અધિશાલ સંસ્કાર અને તથા વિદ્યા, વિદ્યાના જ
ધર્મ.

કેટલું ધર્મના શિખરે પદોત્તર અધિશા. તે દરેક તરફ
સારી ભેદાત. પદોત્તર કરતાં દરેક પદોત્તર.

✠ આત્મા, ધર્મ અને કર્મ ને પા. ૧ : વિભાગ કરવામાં છે. આત્મા એક છે, ધર્મ એક છે, પરંતુ કર્મ ૧૫૮ છે પણ તે આત્મા અને ધર્મ એક જ નથી કાળ તે. ૧૫ કર્મોના નાશ કરી છે. પણ જ્યાં સુધી આત્મા અને ધર્મ એક નથી થાય ત્યાં સુધી કર્મની નાશ રહેશે.

✠ 'ધર્મની ઉત્પત્તિ કેવી રીતે થાય છે?' નેપા અર્થ નના પ્રશ્નને ઉત્તર આપ્યાં શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું છે કે 'સુન્યથી ધર્મનું પ્રાગટ્ય થાય છે.'

✠ જીવનને પરિપૂર્ણ કરવા માટે ધર્મ કરવાનો છે. ધર્મ કરવાની શોધતા નમ્રતામાં રહેલી છે. જેમ કે વરસાદ નીચે પડે છે, ઝરણું નીચે વહે છે, જ્યાં ઝરણું મળીને નહીં જાય છે. નહીં પણ નમીને વહે છે, સમુદ્રને મળીને મહાન સાગર જાય છે. એવી જ રીતે આપણે પણ નમ્રતા રાખી સૌની સાથે મળીને મહાન જનવું બનેઈએ.

✠ ધર્મમાર્ગ અનુસાર જાર મત, પાંચ મહામત, ચાર ભાવના સાથે લઈને જીવન માર્ગ ચાલવું.

✠ આખું જીવન પાપ ક્યું હોય અને છેલ્લે ધર્મ કરવા જાય તો ક્યાંથી જાય ? આગ લાગ્યા પછી ફોલો જોઈએ તો ? આપણે પહેલેથી જ જાતિ પ્રમાણે ધન ઉપાર્જન કરી ધર્મના સંસ્કાર આત્મામાં પાડીએ તો આવી સ્થિતિ ન થાય.

✠ ધર્મક્રિયા આચરવામાં આવતી અનીતિ પ્રાણુઘાતક ય છે.

જે જ્ઞાનવત્ત્વ મળયે અગ્નિ દુહાંભ છે, તેમાં પણ દેવ,
શુદ્ધ બને ધર્મની પ્રાપ્તિ થવી અગ્નિ દુહાંભ છે. તમને
ધર્મ કહવાના બા વધારા પાંચેથી પ્રાપ્ત થયા છે, દેવ
ધર્મ કદા હો. કારણ કે જ્ઞાનનો અભાવ નથી.

✽ જે અનાથાદી અવસ્થા નો જ ધર્મ સ્વચ્છતા
પાળના મગરો, ધર્મ પણ પાલની માથાના ચિના દર્શાવે
નથી એમ કપ વાગે, - પણ ચિના તરુ નથી, ઢોળાઈ
જાય તેમ ધર્મ પણ પાલ ચિના ને જ નર્મી

❧ પ્રકાશની આંદો અદભૂત રીવાજ આમે છે તે
રીવાજને નેટી નાખવા માટે યુગ્મયે કલ્પના આમે તે.
પ્રકાશને વિાધ થઈ રહે છે તે ત્યારથી પ્રભે પ્રભે છે.

૩૬ પિતા યા સુધી તાલે મરે, કુટુંબમાં, રાજાના
સુધી અને ધર્મ અલગથી પણ તાલે તાલે, એ
અલગથી તાલે તાલે, તોયે અહીં મિલવા દે, એ
જો પાટીને કાપ્યા કાપ્યા, એ કુટુંબ તાલે તાલે
આવવાનું.

૩૩. આજીવનને સમર્થન આપવાનું કુલ મેરિટ છે. આ પ્ર
 ભાગ્યશીલો આજીવન કુલ મેરિટ જાહેર કરે. તેમ જ તેને સારું
 જાણી ભાગ્ય શાંતિમાં રહેશે. તેથી, તે, સમગ્ર કુલ
 સમજાવવાનું કારણ તે કુલ આજીવનનું કારણ છે. તેથી તે
 કુલ આજીવન, કુલ મેરિટ, તેથી તેને સારું જાણી તેને સારું જાણી

સાધના

✠ ઇચ્છાને રોકવી તે જ સંયમ છે. ઇચ્છાને અધીન ન થવું તે જ તપ છે.

✠ જે સમ્યગ્દર્શનના ભાવથી જીવન સમસ્તનો અનુભવ કરે છે તે આગળ વધે છે, તથા આરાધના અને ચિંતન સિદ્ધિ ગની જાય છે. પરંતુ અહમ્મી કરેલી આરાધના કદી પૂર્ણ થતી નથી.

✠ ‘હું’ની દીવાલ તોડી આરાધના કરવાથી જીવન-જ્યોત જળકળી ઊઠશે. આરાધના કરવાની વિધિ બરાબર નહીં હોય તો જીવનજ્યોત સળગીને રાખ થઈ જશે.

✠ આત્મા અને શરીરનો, પદાર્થ અને પર્યાયનો ભેદ ન પામે ત્યાં સુધી સાધના સિદ્ધિ થતી નથી. આત્મા શરીરથી લિન્ન સમજાય ત્યારે જ સાધના સિદ્ધિ થાય છે.

✠ બીજાઓને જીતે છે તે વીર છે, પણ પોતાના વિકારોને જે જીતે છે તે તો મહાવીર છે.

✠ ખેડૂત જ્યારે ખેતી કરે છે, ત્યારે પ્રથમ ખેતરને સાફ કરે છે, જમીનને પોચી બનાવી અનાજ વાવે છે ને તેનું રક્ષણ કરે છે. આમ ઘણી મહેનત કર્યા પછી જ લાભ મળે છે. એવી જ રીતે આત્માની સાધના પણ ખેતી છે. આત્મામાં ધર્મનાં બી વાવવા માટે વિષય-કષાયોની ગંદકી પ્રથમ શુદ્ધ વિચારોથી સાફ કરો, પછી તપ-જપ જે કરશો તેની મહેનત સુંદર ફળશે.

૪૬ દુષ્ટત્યોનો ત્યાગ કરવાથી જ છવનનાં પાપો દૂર થાય છે. આપણે તો છેક મધ્યયુદ્ધમાંની જુમિયા કુખી પહોંચવાનું છે, સ્વીર રાજસોહ કુખી પહોંચવાનું છે. જેટલું બિયું મહાન આપવાનું દોષ તેના પ્રમાણમાં આગળ ખોટાય છે જેટલી બિચારીએ જવાનું છે તેના પ્રમાણમાં આરાધના કરવાની છે.

૪૭ મ આદમા રાગનું પાપનું કેટલું અધુ થાય છે? ને તેથી આરાધનામાં પ્રમાદ થાય છે, 'મહં કરીમ્, પદમ દિવસં કરીમ્' એમ કરીએ છીએ. પણ એમ અપી રાતે આગ લાગે ને માણસ કાંપેને પાંદી કાંપે. મર્યાદા છે તેમ છવનમાં આગ લાગે ત્યાં મારાં પ્રમાદ પાંદી બીજા મર્યાદા અધુ.

૪૮ સમ્યક્દર્શન કે સમ્યક્જ્ઞાન કે સમ્યક્ અર્થજ્ઞાન દ્વારા જ જાપો સાધના મળેલી રહે.

૪૯ હવે સમ્યક્દર્શી વિવેકે ત્યાં રાજદર્શી સંકલ્પે લાગે રહે, ત્યાં રાજદર્શી આ બધું વાંત દર્શ. સમ્યક્ મળે, અને વિવેકનું દુષ્ટ દૂર રહે.

૫૦ રાજદર્શી એટલે બીજા કલેશ. કલેશ તો રાજદર્શી દોષે રાજદર્શી સમ્યક્ દર્શ કરે. હવે એ આવી રાજદર્શી આત્મ-રાજદર્શી સમ્યક્-સમ્યક્-દુષ્ટો દુષ્ટો રહે રહે છે આત્મરાજ, એ સમ્યક્ રાજદર્શી સમ્યક્ છે અને રાજદર્શી રાજદર્શી રહે છે. આત્મ-સમ્યક્ આત્મ-સમ્યક્ રહે છે.

✠ વિવેક એ તત્ત્વજ્ઞ છે, ધર્મ પ્રત્યેના અનુભવ એ સત્સંગ છે, સમતા એ જ સીમા છે, મુક્તિ, તૃપ્તિ અને અજ્ઞાન એ ત્યાગ છે, જ્યારે દોષ એ રાગ છે.

✠ આત્મદશામાં રમણ, રમણી, આનંદ કર્તૃત્વ, આત્મદશામાં મગ્ન રહેવાનું એ જ રસ છે, પણ સાધકોએ એ ન પૂરવું લેઈએ કે જ્યાં રમ છે, ત્યાં રાગ પણ છે.

✠ આનંદ એ આત્મસ્વરૂપ છે, પ્રેમ એ પ્રકાશમય છે, શાંતિ એ પૂર્ણતામય છે. જ્યાં દર્પ-ગોચ નથી, ત્યાં સંકલ્પ-વિકલ્પ નથી, જ્યાં રાગ-દ્વેષ નથી ત્યાં જ આનંદ, પ્રેમ, શાંતિ હોય છે. સાચી શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ આરાધના લોચ છે.

✠ જાણકારી અનુસાર જો આવરણ કરવામાં આવે તે પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થાય છે. આ મનુષ્યલવ મળવો બહુ જ દુષ્કર છે અને આપણને પુણ્યથી મળ્યો છે. તે મનુષ્યલવ આત્માની પ્રાપ્તિ માટે મળ્યો છે. જો આ જન્મમાં આત્માની પ્રાપ્તિ ન કરી તો આ કીમતી જીવન નિષ્ફળ જશે. આ કીમતી જીવન નિષ્ફળ ન જાય માટે સુંદર આરાધના કરીને જીવનને સફળ બનાવવાનું છે.

✠ હઃખોથી મુક્ત બનવા માટે લોકો અનેક પ્રકારનાં મંગળ કરે છે. પરંતુ સૌથી સાચું મંગળ તો લગવાનાં સ્મરણમાં, સાધુ-સંતોના સંગમાં, પવિત્ર મન રાખવામાં, ધર્મની આરાધના કરવામાં જ છે. ધર્મની આરાધના વિના

ସାଧା ନାଶ ଥିଲା ନଥି, ମୋ କ ହୁଏ। ସବୁ ନାଶ
ଥାଏ ନାହିଁ।

ଓଃ ଅବସ୍ଥା, ମୋ ଅବସ୍ଥାକୁ' ଖାନ୍ତା ମୋ ଅବସ୍ଥାକୁ ମୋ
ପାରିଛି, ଶାନ୍ତି ନାହିଁ। ଓ, ଓଃ ମୋ ଶାନ୍ତି କି ମୋ
ପାରିଛି। ଆମାଧନା କରି କି ମୋ ମୋ କି ମୋ
ନାଶ କରି, ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
ନାହିଁ। ଶାନ୍ତି।

ଓଃ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ

ଓଃ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ

ସିଂହାସନ

ଓଃ କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ

ଓଃ କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ
କି ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ ମୋ

જ્ઞાની

✠ જ્ઞાની સંસારના વિષય-મોઘોના ત્યાગ કરીને સંસારનો ટાવ કરે છે. અજ્ઞાની સંસારના વિષય-મોઘોમાં સંસારની વૃદ્ધિ થાય છે.

✠ વર્તમાન જીવનમાં દેમિલી ડોક્ટર અને દેમિલી વકીલનું કેટલું જાણું મહત્ત્વ છે ! મારી મતાદ્ય છે કે વર્તમાન જીવન શાંતિથી જીવવા, પરંતુ મુદ્દારવા એક દેમિલી સાધુ જરૂર રાખવો. તે ફી નહીં લે અને પરોપકાર કરશે.

✠ ડોક્ટર પાસે દરદી જાય, એ બૂલ કરે તોપણ ડોક્ટરની ફરજ છે કે દરદીને બચાવે, તેને મરવા ન દે; તેવી જ રીતે સાધુ પણ ડોક્ટર જેવો જ છે. સંસારી આત્મા ભૂલો કરે તો પણ તેને ઉપદેશ આપવો અને તેના જીવનને બચાવી લેવું.

✠ જેને સંસારના ગૈલવનો પાર નથી. જેને ત્યાં અનેક પ્રકારનાં સુખો છે, ગાડી છે, વાડી છે, દુકાનો છે, ઘણાં સગાં-વહાલાં છે. લાખો રૂપિયાની સંપત્તિ છે; તે સર્વનો ત્યાગ કરીને બાવા, ફકીર કે સંત બને તે જગત ઉપર મહાન ઉપકાર કરી શકે છે.

✠ સાધુ જગતથી નિરપેક્ષ છે. જાતને લોઈને ચાલે તે સાધુ નહીં.

૨૬ જેને ધાનાનું જીને પશનું કલ્યાણ કલ્યાણી આવના
દીપ નેત્રી નાનપણથી જ મન જનનું જેઈએ, જેથી
જાણના કુનંદાથી જીવનમાં ન આવે જીને મીઠા જ
આજા જાંજાડા પડે, દોઢિયાજ મર્જ જાનના જીવાનું
કલ્યાણ કરી શકે

[illegible][illegible]

જ્ઞાન

✠ જ્ઞાનના માધ્યમથી સંસારના દુઃખોનો પરિવ્રજ થાય છે અને તેથી આત્માનો કરુણ, દયા અને ઈશ્વર ઉત્પન્ન થાય છે.

✠ જ્યાં પ્રકાશ છે, ત્યાં અંધકારને સ્થાન નથી અને જ્યાં અંધકાર છે ત્યાં પ્રકાશ ન સંભવે; તેમ જ્યાં સાર છે, ત્યાં વાસનાને સ્થાન નથી ને જ્યાં વાસના છે, ત્યાં સાર ન સંભવે.

✠ જ્ઞાનીઓ જે કાંઈ બોલે છે તે વિચારીને જ ભોલે છે, એટલા માટે જ ક્યું છે કે મૂર્ખોનાં હજાર ભાષણો કરતાં જ્ઞાનીનો એક શબ્દ વધી જાય છે.

✠ જીવનમાં વ્યક્તિ કાર્યને જુઓ છે, કારણને નહીં; જ્યારે તત્ત્વજ્ઞાની કારણને જુઓ છે, કાર્યને નહીં.

પરિગ્રહ

✠ આધ્યાત્મિક ભાષામાં સંગ્રહ કરનારને કાકુ ગણવામાં આવે છે, જે પોતાના જીવનનો સર્વનાશ કરે છે. અને બીજા અનેક આત્માઓનો પણ સર્વનાશ કરે છે.

✠ ગ્રહણ એટલે જ બંધન. સંસારમાં માણસ બધું ગ્રહણ કરતો થાય છે એટલે તે બંધાય છે.

સૂત-મહાત્મા

ક્રૃષ્ણ એ જાણ પાડાવારી છે, એણે જાણે મન પ્રતી
તાજ કંઈ નથી, એ નાનપણથી જ ધર્મને માર્ગ ચૂંટેલા
રાય, ધર્મની આપાધનામા મન દેાય, અપાધનાની અભિ
પ્રાયશ્ચિત્તમા જ એ મન દેાય તે અવશ્ય પ્રજાપત્યની
રાય છે તેના મારીઆથી માદ અને પવિત્ર પરમાત્મા
પ્રજાપત્ય દેાય છે, તે પરમાત્માના અપાધના ઉપર મારી
અમલ મળતા દેાય છે એવા મહાત્માએવાળા અર્થ, એ જ
અવશ્ય કહે છે.

ક્રૃષ્ણ તમારી કંઠકેડા ભાવામા ભરેલા રંગ, આનંદ, મુ
દિય, રસાળ રંગ, શુભાશ રંગ રસાળાની રંગ રંગને
તમે જે ધેર જાણો તા તમારા પવિત્રાશન કાજ કરે,
પણ જે તમે ગાળી નહોતે અર્થ, કરો, તે તે અદ્ય
અર્થ, અમારો પુનર્જીવ અર્થ, તાજે દેવોને દેવાઈ
અર્થ, દુષ્ટિયાન, દુષ્ટિ કરનાર અર્થ, અને તમારો
પ્રિયારો અર્થ.

ક્રૃષ્ણ એ સમજાવતા વાક્ય છે, કમળ જે એ અર્થ-
પ્રાપ્તિના સ્વભાવે કરીને વર્ણ કરે છે, એ અનુભવકર
અર્થ, એકે એક છે એ વાક્ય, કૃષ્ણ એકે એક છે એક જ
એકે એક પ્રાપ્તિ એકે એકે એક છે એક જ અર્થ
અર્થ, એ કાંઈકે અર્થ એ વાક્ય, એકે એક છે એક
એક એક છે એ વાક્ય એકે એક છે એકે એક છે એક

❖ જે મોઝી છે, નાગી છે, સાંત-સાધુ છે, મરિચકો અને નિર્મળ છે, જગતના બધામાં મળે છે તેમની આપણે સેવા કરી. આવા મહાન શક્તિની સેવાથી સંપૂર્ણ કલ્યાણ મળે છે.

❖ જેમ્સ પાતાની મરુતિ પર કાળૂ નેમકો છે. જે સમગ્ર અમરજાવમાં રહે છે, જે સમજાતી છે, ઉપર જે પાતાના શિષ્યો અને ગીતરોના ઉપર વારણી દ્રષ્ટિવાળા હોય એવા મહાન પુરુષોની, વધુ ન કાચી ગીતર મળીને સેવા કરવાની મહાન આદિત્ય સાથે શક્ય છે.

સમર્પણ

❖ આ જીવન શુદ્ધાગતના પુરુષ જેવું છે. તેમાં સંયમની સુવાસ આવી જાય તો જીવન જ સુગંધીદાર બની જાય અને હજારો લોકો તેનું અનુકરણ કરીને પાતાના જીવનને પણ સુગંધીદાર બનાવે. ખરેખર, એકગીજના માટે જે જીવન સમર્પણ કરે છે તેના જીવનમાં જ સુગંધ આવે છે.

❖ એક કવિએ કહ્યું છે કે ‘આ જગતમાં મરવાથી કોણ ડરે છે? જે પાપી હોય અથવા અધર્મી હોય તે જ મરણથી ડરે છે. જેણે જીવનનો સદ્ઉપયોગ કર્યો છે, બીજાના કલ્યાણ માટે પાતાના જીવનને અર્પણ કર્યું છે તે કદી મૃત્યુથી ડરતો નથી.’

સંસાર

જુદાં બંધાઈ કાઢી, કદવાસા દુઃખનાઈ બંધે કાઢાઈની
 કપાયના પ્રાપ્ત થાય છે, એ પ્રાપ્તના તથા નાશ કાઢાઈ, એ
 બંધે કાઢાઈની કાપ પ્રાપ્ત થાય છે બંધાઈને, કાપ કાપાઈને
 બાઢાઈ કાઢાઈના કાપાઈ દુઃખાઈની પ્રાપ્ત થાને ૧૦ બંધે
 પદમ બાઢાઈની કાઢાઈ, બંધે છે

જુદાં બંધાઈ આઈ, જે છે, બંધે કાઢાઈ બાઢાઈના કાઢાઈ
 નો પ્રેમ બંધે કાઢાઈ, બંધે કાઢાઈ બાઢાઈના કાઢાઈ ૧૦ કાઢાઈ
 બાઢાઈ, બાઢાઈના કાઢાઈ

જુદાં બંધાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ ૧૦ કાઢાઈ
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 બાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈ, કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈ, કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈ, કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈ, કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,

જુદાં બાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,

જુદાં કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,
 કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈના કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ, કાઢાઈ,

✱ મનને અનુકૂળ વિષય પણ મળે છે અને મેં પદ્મી શબ્દ છે. જ્યારે પ્રવિઢાન વિષય મળતો નથી, તેને તે કાંઈ દે છે. અનાદિ કાળના સંસારને લીધે જ મનને અનુકૂળ લાગે છે. આથી સંસારમાં મન, વિનમ્ર પ્રવર્તે જતું રહે છે, જ્યારે પ્રવર્તે નરવા જતાં મન અવપાત્રમાં લાગતું નથી.

✱ માણસ જ્યારે મર્ગમાં અપાર દુઃખ પામે છે ત્યારે ભગવાનને યાદ કરીને કહે છે: 'હે ભગવાન! મને મર્ગ-માંથી બચાર કાઢ. હું ધર્મ કરીશ, સદાચારનું પાલન કરીશ, ભક્તિ કરીશ, ધ્યાન ધરીશ, સદ્વિચારથી જિંદગી વ્યતીત કરીશ.' પણ જ્યારે જન્મ થાય છે, સંસારની હવા લાગે છે ત્યારે તે ભગવાનને ભૂલી જાય છે.

✱ અત્યાર સુધી આપણે સંસારના કહેશો ભેતાં આવ્યા છીએ, જીવનમાં તે અનુભવ્યા પણ ખરા. પંપદામાં રોજ વાંચીએ છીએ. સંસારનું નાટક પણ ભેઈએ છીએ છતાં પણ હજુ સુધી સંસાર પ્રત્યે દેશવ્ય ભગ્યો નથી. તેથી બહી શકાય છે કે સંસારની વાસનાનો રોગ આત્માની અંદર કેટલો છે !

✱ સંસારમાં સહુથી ખતરનાક હોય તો તે માણસ છે. પશુઓ ખિચારા કોઈ દિવસ પોતાની જાતિનો નાશ કરતાં નથી પરંતુ માનવી પહેલાં પોતાની જ જાતિનો નાશ કરે છે. ખીજને મારીને જ પોતે સમૃદ્ધ થવા ઇચ્છે જે. આવી ભયંકર પશુતામય વિચારવાળું જીવન આવતો માનવી જીવી રહ્યો છે.

જુદાં મંદિરમાંથી બાગવાની કોઈ જગ્યા નથી. બાગીચે
અથા જગ્યા ત્યાં મંદિર જ છે. આટલું જાણીને, મન-
માંથી મંદિરને મટી નાખી પાણી બંધ નહિ મંદિરમાં
થોડાં થોડાં દુબળાં નદી જેમ ખાલી થયે. પાણીમાં થોડાં
થોડાં દુબળાં નથી પણ તો છે, અથા જેમ પાણી બંધ
છે ત્યાં જ ને દુબળું છે.

જુદાં ધણાં માણસો થયે છે જે બીજી જગ્યા નથી બંધાવે
કેવળે પકડ્યા નથી પણ બીજીને પાતે પકડી છે તેવું. જ
દીને મંદિરે આપણને નથી પકડી રાખ્યા. આપણે જ
મંદિરને પકડી રાખ્યા છે અને કહીએ છીએ કે મંદિર
જગ્યા નથી.

જુદાં આ જગ્યામાં તારું પાણીનું કાનું જ નહીં કેવળ
જુ તારું માનું છે તે તારું નથી અને કેવળ તારું માનું
મનના ને જ તારું છે.

જુદાં તારાં અંતરમાં કુખી પાણીથી અભિજન થઈ છે ત્ય
કુખી તારાં જગ્યા અથા થોડાંની અંદર કાલ થઈ. ત્ય
થોડાં કુખી અથા અંતરમાં અંતર થઈ. ત્ય જ થોડાં અંતર
કુખી અંતરમાં અભિજન થઈ. ત્ય કુખી તેને થઈ
અંતરમાં થઈ કોઈને કોઈની અંતરમાં થઈ. ત્ય
તેને કોઈને કોઈની અંતરમાં, અંતરમાં થઈ.

જુદાં કે. ર. પાણી. કોઈ દીને તો છે તેવું. દીને કોઈને.
જે તો જાણીએ. આજે. તો મેં અને. અંતરમાં
આ માનું અંતરમાં. અંતરમાં થઈ છે.

મોક્ષ

✽ જનની અવસ્થામાં મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય કે, કેવળ પાણી પીતાનું દેવ ને અવસ્થા ન હોવાય. ચિત્તની અવસ્થામાં આત્મા ન હોવાય, ચિત્તની એકરૂપતા આત્માને અનુભવ કરે તો શુદ્ધતાની અવસ્થા થાય, એવું શુદ્ધમાં વર્ણન ન થઈ શકે.

✽ બીજાનાં હુકમોની જગ્યાએ પોતાને પેદના સાથ ત્યારે મોક્ષની સામતા પરિપક્વ બને છે.

✽ સંસારના કાર્યમાં પ્રમાદ ન આવે. ધર્મના કાર્યમાં જ પ્રમાદ આવે છે. ઘર પ્રાપ્ત કરવા માટે હુકાન પર તનતોડ મહેનત કરનારને તે સમયે અંતરાય કર્મ યાદ નથી આવતું, ધર્મકાર્યમાં અંતરાય કર્મ યાદ આવે છે. કોઈ દિવસ નવકારશી ન કરનાર ધન પ્રાપ્ત કરવા માટે આયંજિલ, ગફાઈ કરવા તૈયાર થાય, પરંતુ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા એક નાતું ત્રત પણ ન કરે.

✽ ધ્યાનથી ધ્યેય પ્રાપ્ત થાય છે. આત્મા સંસારમાં રહીને મોક્ષતું ધ્યેય રાખે તો મોક્ષ પામે. ધ્યેય વિનાની સાધના કેવી રીતે સિદ્ધ થાય ?

✽ અત્યારે મોક્ષમાં ન જવાય, સંસારથી છુટી ન શકાય પણ વાસનાઓથી છુટી શકાય છે. સર્વપ્રથમ વાસનાઓથી મુક્ત થશે ત્યારે મોક્ષમાં જવાશે. સૌ પ્રથમ વાસનાનો ત્યાગ કરવો પડશે. જ્યારે વાસનાઓથી

✠ મોક્ષના ચાર મોંઘલા વગર સમ્યક્દર્શન આવતું નથી. ચાર રત્નો : મૈત્રી, પ્રમોદ, કારુણ્ય, માધ્યસ્થ ભાવ. આ ભાવનાથી આત્માનું ભવજામલું અટકે.

✠ જીવન ગતિમય છે. તેના પર આત્મારામ બેઠો છે. જ્યાં જીવનની ગાડી બેઠક વગર ચાલે છે, ત્યાં કદી પૂર્ણતા આવતી નથી. મન કંટ્રોલમાં હોય ત્યારે ગાડી જીવન-કક્ષ સુધી પહોંચી શકે છે.

પ્રામાણિકતા

✠ ન્યાયપૂર્વક પ્રામાણિક જીવન હોવું લેઈએ. વ્યવહાર માટે ધન ઉપાર્જન કરવું તે આ-લોક અને પરલોકનો વિચાર કરીને પ્રામાણિકતાથી કરવું.

✠ પ્રામાણિકતા જીવનને સુગંધીદાર બનાવે છે, આરિચ્ચવાન બનાવે છે. પ્રામાણિકતા જીવનમાં અપૂર્વ આનંદ આપે છે. જે જીવનમાં પ્રામાણિકતા ન હોય તે જીવન નકામું છે. તે જીવનમાં કદી શાન્તિ મળતી નથી.

✠ જ્યાં મૈત્રી નિષ્ક્રિય હોય ત્યાં મોક્ષને સ્થાન નથી, જીવનમાં મૈત્રી અને ધર્મની વૃદ્ધિ આત્માને પોષણ દે છે.

જીવન

✠ સારી કરણી આત્મસંતોષ માટે જ કરવાની છે. મારું જીવન શુભ હેતુ માટે જ છે. આત્માને કેન્દ્રમાં રાખીને જ જીવનયાત્રા પૂરી કરવાની છે.

જીવનનો અગ્રગોષ્ઠ

૬૬ તમે આગે પચાળી જતા હો અને કે.ઈ. નામને કંઈ
 કે આગળ રવનાથા કાચકે અધિકાર કે અંતે રા. કે.ઈ.
 નામ કે, નો તમે નોની આગા તથા બે આર્. કે.ઈ.
 કયા કુર્ષી કા બે કુર્ષી કાચ રા. કે.ઈ. નાલી જાણ,
 અંતે પાત્ર નામને કદીએ કદીએ કે તથાઈ જાણ. આગા
 આગાનંતે કાચકે અધિકાર કે અંતે રા. કે.ઈ. કાચકે
 નામ કે કાચ પાત્ર તમે જેવા તથાઈ રા. કે.ઈ. કે તે બે
 રા. કે.ઈ. કાચકે કે.

[illegible][illegible]

✠ આપણી કિંચિત્ પેલા 'ઠ' અક્ષર જેવી છે. 'ઠ' અક્ષર પાંચ હજાર વરસથી એવો ને એવો જ છે. આપણે પણ વરસોથી પ્રવચન આંબળીએ ને 'ઠ' જેવા ન રહી જઈએ. તે માટે જીવનમાં પરિવર્તન લાવવાની ખૂબ જ જરૂર છે.

પ્રહ્લચર્ય

✠ જેમ લૂણ વિના ભોજનની મજા નથી આવતી તેમ જળ વિનાના સરોવરનું કોઈ મહત્ત્વ નથી. જેવી રીતે સુગંધ વિનાનાં ફૂલોની કોઈ કિંમત નથી તેમ પ્રહ્લચર્ય-વિહોણા પુરુષની કોઈ કિંમત નથી.

✠ વાસનાઓના ત્યાગથી જીવનમાં અદ્ભુત આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે, સંતોષ થાય છે. આત્મામાં અપૂર્વ વીર્યોલ્લાસ જાગે છે અને પ્રહ્લચર્યનું રક્ષણ થવાથી કોઈ દિવસ અકાળે મૃત્યુ થતું નથી, સદા નીરાંગી અવસ્થા રહે છે, હંમેશાં યુવાવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે.

✠ પ્રહ્લચર્યની ભાવના રાખવાવાળો ને સ્ત્રીસંગમાં રહે તો પ્રહ્લચર્ય પાળી શકે નહીં. તેના માટે પ્રથમ તેણે વિકારોને મનમાંથી દૂર કરવા જોઈએ તેમ જ વિકારી વસ્તુઓ અને સ્ત્રીસંગથી દૂર રહેવું જોઈએ; તો જ પ્રહ્લચર્યનું પાલન થઈ શકે.

दया-विह्वलता

❖ भावा-पिनाने उपकार बाणी सामने नही. मया के ने भावा-पिनाने धर्म प्रभाटे ने कहूँ. एपकार बाणी सामने के, यत्न शुद्धने ने कोई यत्न को, एपकार बाणी सामने नही.

[illegible][illegible]

88, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000, 1010, 1020, 1030, 1040, 1050, 1060, 1070, 1080, 1090, 1100, 1110, 1120, 1130, 1140, 1150, 1160, 1170, 1180, 1190, 1200, 1210, 1220, 1230, 1240, 1250, 1260, 1270, 1280, 1290, 1300, 1310, 1320, 1330, 1340, 1350, 1360, 1370, 1380, 1390, 1400, 1410, 1420, 1430, 1440, 1450, 1460, 1470, 1480, 1490, 1500, 1510, 1520, 1530, 1540, 1550, 1560, 1570, 1580, 1590, 1600, 1610, 1620, 1630, 1640, 1650, 1660, 1670, 1680, 1690, 1700, 1710, 1720, 1730, 1740, 1750, 1760, 1770, 1780, 1790, 1800, 1810, 1820, 1830, 1840, 1850, 1860, 1870, 1880, 1890, 1900, 1910, 1920, 1930, 1940, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020, 2030, 2040, 2050, 2060, 2070, 2080, 2090, 2100, 2110, 2120, 2130, 2140, 2150, 2160, 2170, 2180, 2190, 2200, 2210, 2220, 2230, 2240, 2250, 2260, 2270, 2280, 2290, 2300, 2310, 2320, 2330, 2340, 2350, 2360, 2370, 2380, 2390, 2400, 2410, 2420, 2430, 2440, 2450, 2460, 2470, 2480, 2490, 2500, 2510, 2520, 2530, 2540, 2550, 2560, 2570, 2580, 2590, 2600, 2610, 2620, 2630, 2640, 2650, 2660, 2670, 2680, 2690, 2700, 2710, 2720, 2730, 2740, 2750, 2760, 2770, 2780, 2790, 2800, 2810, 2820, 2830, 2840, 2850, 2860, 2870, 2880, 2890, 2900, 2910, 2920, 2930, 2940, 2950, 2960, 2970, 2980, 2990, 3000, 3010, 3020, 3030, 3040, 3050, 3060, 3070, 3080, 3090, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3150, 3160, 3170, 3180, 3190, 3200, 3210, 3220, 3230, 3240, 3250, 3260, 3270, 3280, 3290, 3300, 3310, 3320, 3330, 3340, 3350, 3360, 3370, 3380, 3390, 3400, 3410, 3420, 3430, 3440, 3450, 3460, 3470, 3480, 3490, 3500, 3510, 3520, 3530, 3540, 3550, 3560, 3570, 3580, 3590, 3600, 3610, 3620, 3630, 3640, 3650, 3660, 3670, 3680, 3690, 3700, 3710, 3720, 3730, 3740, 3750, 3760, 3770, 3780, 3790, 3800, 3810, 3820, 3830, 3840, 3850, 3860, 3870, 3880, 3890, 3900, 3910, 3920, 3930, 3940, 3950, 3960, 3970, 3980, 3990, 4000, 4010, 4020, 4030, 4040, 4050, 4060, 4070, 4080, 4090, 4100, 4110, 4120, 4130, 4140, 4150, 4160, 4170, 4180, 4190, 4200, 4210, 4220, 4230, 4240, 4250, 4260, 4270, 4280, 4290, 4300, 4310, 4320, 4330, 4340, 4350, 4360, 4370, 4380, 4390, 4400, 4410, 4420, 4430, 4440, 4450, 4460, 4470, 4480, 4490, 4500, 4510, 4520, 4530, 4540, 4550, 4560, 4570, 4580, 4590, 4600, 4610, 4620, 4630, 4640, 4650, 4660, 4670, 4680, 4690, 4700, 4710, 4720, 4730, 4740, 4750, 4760, 4770, 4780, 4790, 4800, 4810, 4820, 4830, 4840, 4850, 4860, 4870, 4880, 4890, 4900, 4910, 4920, 4930, 4940, 4950, 4960, 4970, 4980, 4990, 5000, 5010, 5020, 5030, 5040, 5050, 5060, 5070, 5080, 5090, 5100, 5110, 5120, 5130, 5140, 5150, 5160, 5170, 5180, 5190, 5200, 5210, 5220, 5230, 5240, 5250, 5260, 5270, 5280, 5290, 5300, 5310, 5320, 5330, 5340, 5350, 5360, 5370, 5380, 5390, 5400, 5410, 5420, 5430, 5440, 5450, 5460, 5470, 5480, 5490, 5500, 5510, 5520, 5530, 5540, 5550, 5560, 5570, 5580, 5590, 5600, 5610, 5620, 5630, 5640, 5650, 5660, 5670, 5680, 5690, 5700, 5710, 5720, 5730, 5740, 5750, 5760, 5770, 5780, 5790, 5800, 5810, 5820, 5830, 5840, 5850, 5860, 5870, 5880, 5890, 5900, 5910, 5920, 5930, 5940, 5950, 5960, 5970, 5980, 5990, 6000, 6010, 6020, 6030, 6040, 6050, 6060, 6070, 6080, 6090, 6100, 6110, 6120, 6130, 6140, 6150, 6160, 6170, 6180, 6190, 6200, 6210, 6220, 6230, 6240, 6250, 6260, 6270, 6280, 6290, 6300, 6310, 6320, 6330, 6340, 6350, 6360, 6370, 6380, 6390, 6400, 6410, 6420, 6430, 6440, 6450, 6460, 6470, 6480, 6490, 6500, 6510, 6520, 6530, 6540, 6550, 6560, 6570, 6580, 6590, 6600, 6610, 6620, 6630, 6640, 6650, 6660, 6670, 6680, 6690, 6700, 6710, 6720, 6730, 6740, 6750, 6760, 6770, 6780, 6790, 6800, 6810, 6820, 6830, 6840, 6850, 6860, 6870, 6880, 6890, 6900, 6910, 6920, 6930, 6940, 6950, 6960, 6970, 6980, 6990, 7000, 7010, 7020, 7030, 7040, 7050, 7

દયાને અનન્ય સ્થાન અપામેલ છે. તેથી કહેવાયું છે કે, 'દયા ધર્મ' કા મૂલ છે' જિનગણીયુક્ત પ્રવચનમાંથી અર્થેથી જીવનમાં આચરવામાં જોર છે.

✠ દુઃખમાં દયાક્રુપા અને જીવનમાં ઉદારતાથી આત્માના ઊભાવનો વિકાસ થાય છે. દયાક્રુપા અને ઉદારતા બંને પરમ મિત્રો છે. જ્યાં દયાક્રુપા હોય ત્યાં ઉદારતા હોય જ.

✠ કરુણાની બાપામાં એવી મહાન શક્તિ છે કે મૂંગા પણ બોલી શકે છે, બાકેશ પણ સાંભળી શકે છે.

✠ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરવા માટે પરમાત્માની કરુણા જીવનમાં ઉતારવી પડશે. હઃખી આત્માને જોઈને તેના હઃખ દૂર કરવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ અને ખીજતું હઃખ કરવા પ્રયત્ન ન કરીએ તો પરમાત્માની દૃષ્ટિએ માનસિક હિંસા ગણાશે. કરુણાથી જીવન પવિત્ર બનશે અને પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે મૈત્રી અને પ્રેમલાવ ઉત્પન્ન થશે.

✠ કોઈ આપણને ગાળો દે, આપણું અપમાન કરે તો પણ તેના પર દયાલાવ રાખો. મનમાં એમ ચિંતન કરવું કે તે બિચારો અબુધ છે, અજ્ઞાની છે, કર્મને વશ છે. પણ તેના જેવા કદી થવું નહીં.

✠ ઉદારતાથી જીવનનું સર્જન થાય છે. જીવનમાં તેનાથી સુખી બનાય છે. બધી પવિત્રતાનો આધાર જ ઉદારતા છે.

✠ ગૃહજીવન માટે મન ઉપાર્જન કરવું આવશ્યક છે. આજીવિકા માટે મન પ્રામાણિકવાણી ઉત્પન્ન કરવું અને વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરવો.

✠ ભગવાન માનવના પાસેથી તેના પ્રરબ્ધ મુશ્કેલી મેળવેલા પ્રામાણિક મન માંગે છે, નહીં કે અસાધ્ય અને અપ્રામાણિક માર્ગે ઉપાર્જન કરવું દ્રવ્ય લોકો તેને અર્પણ કરે.

✠ તૃપ્તિથી પીડાનો આનવી નહીં જાયો, પણ મરતું મરતું પાણી નહીં પીએ. તેની જ રીતે સમગ્રદશિ આત્મા સંસારનાં દુઃખો સંપન્ન કરશે પણ અનીતિથી થતો ઉપાર્જન નહીં કરે.

માનવી

✠ પશુ અને માનવમાં માત્ર ફરક આટલો જ છે. ઢંડના બચથી પ્રેરિત થઈને કાચું કરે તે પશુ અને કર્તવ્ય પ્રેરણાથી પ્રેરિત થઈને કામ કરે તે માનવ.

✠ બીજાને ગળડતો લેઈને પોતે સંલાળીને આલે તે જ્ઞાની. પોતે એક વાર ગળડ્યા પછી બીજી વાર સંલાળીને આલે તે અનુલવી અને પોતે વારંવાર ગળડવા છતાં ઉન્મત્ત બનીને આલે તે અજ્ઞાની છે.

ઉદારતા

✠ ગરીબની જેમ ધનિક ઉદાર બની જાય તો દુનિયામાં કોઈ ગરીબ રહે જ નહિ.

જુદાં પાપ આપીને લાન કે ધારેા માઠજ નહીં. જા
માણસની ભુલિને કેવેં દે, જેથી અઠગ બનવે, જાને
જાને દુઃખ પામે દે, પાપ બધા મારેં જનવલે જાવાડ,
આપેં દોરી જાય કે

જુદાં માણ જણેં લેવી જ બાન 'પરદા' જે. ૧૦૦
મામ કાવેં લેવી ભુલિને 'પરદા' જે. ૧૦૦. ૧૦૦. જે
દેવા દોરીને પિત્ર, ૧૦૦ જેન પાપ ૧૦૦. ૧૦૦. જે
માર્ગ દેવી આપને પિત્ર, ૧૦૦

જુદાં જાણેં આપેં, જા ૧૦૦. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦
દેવાળી માણે ૧૦૦. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. ૧૦૦. જે
જાણે ૧૦૦. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦
જો, જે. ૧૦૦. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦
જા ૧૦૦. જે.

જુદાં દેવી દેવા ૧૦૦. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. ૧૦૦. જે
જાણેં જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે
જાણે ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે
જે. ૧૦૦. જાણે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે

જુદાં દેવા ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે
જાણે ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે
જાણે ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે
જાણે ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે. ૧૦૦. જે

✠ સંસારમાં જે પ્રકારની મનઃવૃત્તિ હોય છે — શ્યામ વૃત્તિ અને શિંદાવૃત્તિ. કવચને ફેરવી લાગવી મારે તે તે લાગડીને કરડે છે, પણ લાગવી મરનારને કરડતું નથી. પરંતુ જિંદગી તેને મારનારને જ ખનમ કરી નાખે છે. તે શુનેમારને મારી નાખે છે. એવી જ રીતે મનઃક્રોધ ક્રોધ કરનાર ઉપર, હુબ્બ દેનાર ઉપર ગુસ્સો કરવા નથી પણ દામતા, દામા, દયા અને પ્રેમથી વ્યક્તિમાં રહેલા ક્રોધનો જ અથવા હુશીયારના જ નાશ કરી નાખે છે. જ્યારે શ્યામવૃત્તિવાળા પાપને નહીં પણ વ્યક્તિને મારી નાખે છે.

✠ સંસારનું હાર્દ મન છે. તીવામાં તેણે હોય તે જ તે પ્રકાશ આપે છે. માનુષ્યનો જહારનો સંસાર નહીં પરંતુ અંદરનો સંસાર તેનું હવન જગાડે છે.

✠ પારકી આશાઓ હવન હવણું તેમાં પરાધીનતા છે. આશાના જાંધનમાં જાંધાયેલ માનવી મુક્ત થવા ઘણાં તરફડિયાં મારે છે, પણ તેમાંથી મુક્ત થવાનું નથી, બિલટો વધારે જાંધનથી મજબૂત થાય છે.

✠ મનુષ્યની અંદર કેટલાંય તોફાનો, ભયંકર ત્રિચારો ચાલતા હોય છે, જો એ જહાર આવે તો કોડીના થઈ જાય છે.

✠ શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ તીર્થસ્થાને માનવીનું મન પવિત્ર જોઈએ. તમે જ્યારે પણ તીર્થયાત્રાએ જાવ ત્યારે મન

કરી શકે તે નથી. તેથી જુદિવારી ને જુદિનો અપ કરતું નહોતું, પણ હુદપને પવિત્ર કરવાનું જાણતા નથી.

❖ જીભાર માણસને જીવાની પણ દુઝગ થતી છે અને જિહ્વા થવાની તેની શક્તિ ખનમ થઈ જાય છે, તે રીતે મનમાં મિથ્યાજ્ઞાન આવે છે ત્યારે જીવને પો કરવાની દુઝગ થતી નથી, પાપ કરવાની તુલિ જ ખનમ થઈ જાય છે. જ્યારે જાતી રિયેતિ આવે છે ત્યારે પ્રામાણિકતા અને શાન્તતા પ્રાપ્ત કરે છે.

❖ ઘડિયાળને સાવી આપવામાં ન આવે તો તે બે પડી જાય છે. તે રીતે મનને પણ તે સદ્વિશ્વાસથી સાવી આપવામાં ન આવે તો તે જાંઘ પડી જાય છે.

અપરિગ્રહ

❖ દર્પણ સર્વ વસ્તુનો પરિચય કરે છે પણ કોઈનો સંગ્રહ કરતું નથી, પરિચય કર્યા બાદ તુરત જ નિર્મળ થઈ જાય છે, એવી જ રીતે મનમાં પરિચય સર્વનો કરે પણ સંગ્રહ કોઈનો ન કરવો.

❖ જે ધનનો સંગ્રહ કરતા નથી તે જ જીવનમાં પરમ આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે, આત્માના આનંદમાં મસ્ત રહી શકે છે.

❖ નદી દાની છે, આથી તે નિર્મળ છે; જ્યારે સાગર પરિગ્રહી છે, સંગ્રહખોર છે, કંજૂસ છે; આથી તે ખારો છે.

પ્રેમ

✧ પ્રેમનો પહેલો તપાસ અમનને હોય છે પણ છેલ્લે કંઈ વિષયને જેના હોય છે, જેનામાં એ કંઈ અસ્વચ્છ શક્તિ નથી હોતી એ પ્રેમ નથી મેળવતો પણ પશુને મેળવે છે.

✧ પ્રેમની ભાષા અમનને પણ સ્પર્શ કરી દે છે અને પરચર જેવા માનવના મેવાને પણ પીગામવી દે છે; માટે પ્રેમની ભાષા શીખો. પ્રેમના પ્રત્યાશથી વડાપાશે પણ તૂટી જાય છે. તૂટેલાં હૃદય નેહાઈ જાય છે.

✧ જેના પ્રત્યે આપણને પ્રેમ છે તેની સેવા કરવામાં જરા પણ કંટાળો આવતો નથી, તેના ઉપર ઉપકારની લાગણી પણ થતી નથી, તેના બદલે સેવાની ઇચ્છા થતી નથી અને સ્વાર્થ પણ પોતાતો નથી. ગમે તેટલી સેવા હોય તો પણ પ્રેમથી જ થાય છે.

✧ સર્વ હવે કર્મવશ છે. અપરાધી પણ કર્મવશ છે. તમારામાં યુદ્ધિ અને શક્તિ હોય તો અપરાધીને પ્રેમ-લાવથી સમજાવીને યોગ્ય માર્ગે લાવો, પણ જો તેમ કરતાં અપરાધી ન સુધરે તો પણ તેના પ્રત્યે તિરસ્કાર ન કરશો.

પરમાત્મા

✧ વિષયમાંથી મનને મુક્ત કરીને પરમાત્મામાં વાળવાનું છે. આપણે પ્રવાસી છીએ માટે અહીંના પ્રવાસમાં જેટલું ભેગું થાય તેટલું ભાથું ભેગું કરી લેવાનું છે.

અમીત

૩૬ સંગ્રામના કાયથી બાગીને પદમાન્ધાનુ રમણ ૩૬
ને અભય રટી શકે છે

૩૭ મીટિંગ-શાસ્ત્રીમાં ૩૭ છે, "કે" માન્ય રૂપે નો
મિત્રપર્વત દાનમાં બાગી છે અભયના મમત પૂર્ણાન દાનમાં
બાગી છે અને બીજી પ્રાગ્મત એકે ન રૂપને અભયદાન
આપે, આ રૂપમાં અભયદાન ન મિત્ર છે, આ અભયે,
વિષયુ કાગવાને સુધિગિરને કરેલા છે. અભયે, અભય
દયા એ મિત્રો અભયે દયા અભયે અભય છે

૩૮ જગતના પ્રાણીમાયને મદ્યુને કાય એક છે મદ્યુને
અભયે ન મદ્યુને કોય અને દુ.ખ ન મિત્ર કોય છે
કે" પળ રૂપને મિત્રો નહીં, દુ.ખ છે, નહીં. દુ.ખને
અભયદાન કેવાથી છે ને મિત્રો કોય છે. અભયદાન એ
મિત્રો દાન છે

૩૯

અમીત

૩૯ કો અભય છે કો ૩૯ છે તે એ અભયે, અભય
કે" કો અભયે દુ.ખદાન દુ.ખ ન અભય અભયે દુ.ખ
અભય છે, અભયે દુ.ખ, કો ૩૯ છે, અભયે દુ.ખ, અભય
અભય છે, અભયે દુ.ખ અભયે દુ.ખ છે તે અભયે
અભયે, અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે
અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે
અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે અભયે

મૃત્યુ

✠ મરણ ત્યારે આવે છે, ત્યારે એમણે તું જ આવે છે. તે પ્રથમથી તમને પણ કે સમાચાર નથી મોકલાયે છે હું આવું છું. તમે ગમે તેવા કાર્યમાં હશે તો પણ મરણ તો આવશે જ.

✠ આખીગે જિંદગી ધર્મ કર્મોં પાપ અને મરણ વળતે તે ચંદ્ર, ને સમાધિ ન દેકે તો તે જીવન હારી લાય છે. દુર્ગતિમાં આવ્યો લાય છે. સમાધિ-મરણ સંલગ્ન નથી. જીવનભર તેની તાલીમ લીધી પાપ તો જ મરણ વળતે સમાધિ આવે છે, સમતા આવે છે.

✠ નદીના વેગની જેમ દરેકજ આયુષ્ય એમણું થાય છે. જરા આંખો ઉઘાડીને જુઓ, આગળ ચમવીરનો લાય છે. આ મૃત્યુએ ઘણા રાજા અને ધનવાનોના કોળિયા કરી લીધા છે, તો તમારી તો શી વાત ?

✠ તમે ગમે તેવા ધનવાન હોશો, ગમે તેવા પદ પર હોશો તો ય મરણ તો તમને છોડવાનું જ નથી. રાજા અને રંક સૌનો મરણનો માર્ગ તો એક જ છે. પણ મરણ મરણમાં તફાવત છે. જેનું મરણ સમાધિમય થાય તે જ સદ્ગતિએ જાય છે અને જે હાયવોય કરતાં મરે છે, તે દુર્ગતિ પામે છે.

જગૃતિ

✠ માલિક જાગતો હોય તો કદી ચોર આવતા નથી. આત્માન્ત જાગૃતિ હોય તો દુર્ગુણો આવી શકતા નથી.

નિંદા

જેને ધીબળાની નિંદા માંગણી ગમે તે અયોગ્ય છે, નિંદા સાબળવામાં પાત્ર તે નિંદા આત્માનો અસાધ્ય રાગ છે. તે આત્મા પછા કાઢવો મુશ્કેલ છે, માટે નિરાનો આત્મામાં પ્રવેશ થવા દેવો નહીં.

જે

ભક્તિ

જે નિષ્કામ ભાવથી ભગિન કરવામાં આવે તેો ભાવના ભગવાન સુધી પહોંચાદી દે છે, એટલે કે, પરમાત્મા ભગવાની દે છે.

જેને દિવસે આપણે જાણ્યા છીએ તે જ દિવસથી જન્મી પાયા શરૂ થઈ છે. મોટા દિવસોમાં એ યાત્રા પૂર્ણ થઈ જાય. માટે એ યાત્રા પૂર્ણ થાય તે પહેલાં-આંખ બંધ થાય એ પહેલાં આપણે અવનમાં પ્રવેશ કરવાનું છે. માટે ભગવાન થઈને અવનમાં પ્રવેશાગ્નિ કરી. ભગિન થયે જ રાત્રી-દીવાની આત્મા છે.

જે

વિનય

જે કદા પશુ આપણે કોઈનું અપમાન કર્યું હોય. અમે તેને માન દઈ દે. અપમાનથી આત્મા અનુભવે છે. અપમાન કરવાથી અપમાન કરનારનું હૃદય નારી. જે છે એનાં સાક્ષી. અપમાન આત્મા દુઃખ કરે. એ જ આપણે જોઈએ. આત્મા દેવતા થઈ જાય તે પહેલાં એ દેવ છે.

પુણ્ય

❖ આપણા હાથે જે કામો કરીએ તેનાં ફાયદા તે સમજવું કે આપણે અસ્વાચ્છ વસ્તુઓ કરીએ અને જે આપણા હાથે ઉચ્ચત્વના કામો થતાં હોય તે સમજવું કે આપણે ઉચ્ચત્વના પર ચઢીએ છીએ.

❖ પુણ્યોદયથી માનવબળ મળ્યો છે અને સુખસંપત્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે. પરંતુ ઘણા લોકો સુખ-પ્રવાહમાં પડીને પુણ્યને ભૂલી જાય છે,

❖ ખેડ-ઉપકાર, દાસ-દાસીઓનો પરિવાર પુણ્યથી મળ્યો છે પણ પાપ તે કરાવે છે. ઘણા મોટા પુણ્યોદયથી માનવ-જન્મ મળે છે.

❖ જે વ્યક્તિ ઉપકારીના ઉપકાર કામ પતી ગયા પછી તુરત જ ભૂલી જાય છે તે પશુ કરતાં પણ નીચી ગણાય છે, કેમ કે ફત્તરાને ચોટલાનો એક ટુકડો નાખશે તો પણ તે તમને વફાદાર રહેશે, સહાય કરશે.

❖ સંસારમાં જે પ્રકારની વ્યક્તિ હોય છે : એક, માણસ દુનિયામાં આવીને પોતાનું સર્વસ્વ લૂંટાવીને જાય છે. અને બીજો દુનિયામાંથી સર્વસ્વ લૂંટીને જાય છે અને ધર્મ કર્યા વગર સંસારમાંથી લૂંટાઈને જાય છે. બીજો સંસારમાં ધર્મ કરીને પોતાના કર્તવ્યનું પાલન કરીને પુણ્ય લૂંટીને જાય છે.

ଋଷଭୋ ଭାବପ୍ରାପ୍ତ

ଅଶ୍ରୁମୟ

ଋଷଭୋ ଭାବପ୍ରାପ୍ତେ ପଦାବସାନୀ ଶକ୍ତି ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ
 ଶକ୍ତି ନ ଥାଏ। ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଅଭିମତ ଦେଖାଇ ଦେଖୁ
 ଦେଖିଲେ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ-ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ

ଋଷଭୋ ଭାବପ୍ରାପ୍ତେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ

ଋଷଭୋ

ଋଷଭୋ ଭାବପ୍ରାପ୍ତେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ

ଋଷଭୋ

ଋଷଭୋ ଭାବପ୍ରାପ୍ତେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ

કેળવણી

✠ જે નિયમસૂચક વિદ્યા છે તે જ શાળી વિદ્યા છે. જે વિદ્યાર્થી વિનયતા ન બતાવે એની વિદ્યા શા કામની? વિનયવિહીણતા તે અવિદ્યા છે.

✠ કેળવણી કીધી હોય પરંતુ મનના સંકલ્પ-વિકલ્પ ફર થાય નહીં, ઉન્માદગ્રસ્તી બન્યાય નહીં, સદાચારમાં પ્રવૃત્ત થયાય નહીં અને જીવનમાં સત્ય-શાંતિ સ્થપાય નહીં તો એ કેળવણીના અર્થ નથી.

✠ માયા-મમતાનું જોર ઘટે, રાગ-દ્વેષ ઓછા થાય, સંકલ્પ અને આત્મા સ્થિર થાય, સદાચાર અને નીતિ-મય જીવન જીવાય તે માટે કેળવણી જરૂરી છે.

✠ જાણુમાંથી નીકળેલો હીરો સાવ સામાન્ય હોય છે. તેને કારીગર ઘાટ આવે છે ને તેજ વધારે છે, પછી તેની કિંમત વધે છે. તેવી રીતે પ્રથમ વ્યક્તિ સામાન્ય કક્ષામાં હોય છે અને તેને જેમ જેમ કેળવણીના સંસ્કાર આપવામાં આવે તેમ તેમ માણસ આગળ આવે છે, પ્રગતિ કરે છે.

સમતા

✠ આપણે જીજ્ઞાસુ સુધારવા માટે સમતા રાખવાની છે, ક્રોધથી કોઈ સુધરશે નહીં, માટે તમારા આત્માને સતત સમતામાં રાખવાનો છે.

ચાળી

કુટુંબ જે તમારા વિંતનમાં રહે તે જ બદાબ આવશે.
અર્થાત્ જોણવા કિપરણી જ બોળખાઈ આવે છે કે તેનું
આચરણ કેવું છે ?

કુટુંબના કાંઈ ઉપર થયેલા કદમ્બ પચથરમા પલ્લ કોઈથી
થમાઈને આવે પડે છે તે રીતે આ હુદયમા પણ રાખ
ફાળી કોણથી મરવાય પડે છે.

મહાવીર

કુટુંબ પરમાત્મા મહાવીરે આવે થયું ફાળી થીત તપરમા.
કાંઈ જે કાદળ ના થઈ ગયે તે કાદળ રહે તે થયેલ
અર્થાત્ પાળી જે પ્રાણત રહે તેના ઉપરમા કાંઈ જ થયે
કરવાળી આવનાથી રહે.

કુટુંબના રીવાજો કાંઈ થયેલ છે કે તે રીતે તે થયે
કાંઈ થયેલ છે કે તે રીતે તે થયેલ છે કે તે રીતે તે થયે
તેનાં કુટુંબના કાંઈ થયેલ છે, કાંઈ કાદળ થયેલ છે કે તે
કાંઈ કાંઈ થયેલ છે તે થયેલ છે કે તે થયેલ છે કે તે થયેલ છે
થયેલ છે.

મહાવીર

કુટુંબના થયેલ કાંઈ થયેલ છે કે તે થયેલ છે કે તે થયેલ છે
તેનાં કુટુંબના થયેલ છે કે તે થયેલ છે કે તે થયેલ છે કે તે થયેલ છે

નીતિ-અનીતિ

❖ નીતિથી અને ઉપાસન કરે તો અમૃદિ મેકરે
જનીને આવશે.

❖ દોષ કંપનીમાં નુકસાન થવાનું છે એવી જો ખબર
પડી જાય તો અતુર માણસ પોતાના ઘેર પાછા જેવી
લે છે અને નુકસાનમાંથી બચી જાય છે. તેવી જ રીતે
અતુર માણસ સમગ્ર જીવન કે અનીતિથી આત્માને ભયંકર
નુકસાન થશે તો તે નુકસાન થાય તે પહેલાં, આત્માના
ઘેર પાપના વેપારમાંથી જેવી લે છે, ભયંકર પાપથી
હઠી થતા આત્માને બચાવી લે છે.

સંતોષ

❖ પોતાના જીવન પૂરતું મેળવવા પ્રયાસ કરનારને
કાળાં બજાર કરવાં પડતાં નથી. દીનતા, દીનતા કે
યાચના તેને કરવી પડતી નથી.

❖ બંગલાને સુંદર કહેનારને લોભી ન માનતા,
ઝૂંપડાને ભવ્ય કહેનારને સંતોષી ન માનતા, પણ જે
બંગલા અને ઝૂંપડાનો ભેદ ભૂલી જઈને અસંતોષને
ખરાબ ને સંતોષને સારો ગણે તે જ સંતોષી.

વિવેક

❖ નેપોલિયન ઘણો મોટો વીર હતો પણ તેણે સત્તાને
લીધે લાખો લોકોનું લોહી વહેવડાવ્યું. શું ઇતિહાસ તેને
બક્ષિસ દેશે ?

વિપયો

તિ
કે સર્વે
નુ છે તેદે
ત દેર પ
ત છે. તેદે
તથી અ.પ.ને
તે પદેકાં
છે, સર્વે
પ્રકર મા
દેવતા. હ
શી ન હ
મન. પ
પ્રતિ કા
કેદેશી

કે વિપયાધીન આત્માના વિપયમા એવા ના માત્રુક
ધર્મ અથ કે કે તે ધર્મ એવી અપુર્વ બીજાને પણ
નિતાંજલિ આપી એમ છે.

કે આ કાયા કાચી છે, પાત્રીના પાત્રાત્રા ને પી
અંત ત્યારે આત્મામાં મળી જઈ, આત્મા આત્મા કરી,
મટે વિપયોથી વિરક્તિ દાખવી કાયાના શુદ્ધપણ
કરી દેશે.

કે પ્રવૃત્તિ જિવન અંધ રાત્રી ને માથે રાખે અથ
રોષ છે, અથારે કામી વ્યક્તિ મદાય અથ અથ
એને અ.વ-અમાત્રી શુદ્ધપણ દેવતા ને નામ.

કે એ વસ્તુ કારે ને તે તર્ક દખા દે કરી. તે પ.
નીચે જ આવશે, પણ પુ.મ.દા એવી કદાચે વસ્તુ દખા
કરી. એવી જ હોય વિપયોના એકરો કારે એક
આત્મા નીચે કરી. કદાચ ધર્મના અ.વ.પણા અ.વ. રીતે
તમે ધર્મ કમાઈ. તે પ.વ. રેવડે. ૪ થી કરીને.
પ.દ. નીચે આવશે. એ આ અ.વ. દખા કે રે
અથ દોષ ને વિષય ને અ.વ. અ.વ. કરીને અ.વ.
અ.વ. પાડી.

કે
કે

કે તેદે
કે તેદે
ક.વ. અ.વ. રે.વ. કરી અ.વ. રે.વ. કરી રે.વ.
પર રે.વ. અ.વ. રે.વ. કરી દખા અ.વ. રે.વ. કરી.

કે

❖ કામભોગની લાલચા ઝેર કરતાં પણ વધુ બપોર છે, કેમકે ઝેર ખાવામાં આવે ત્યારે જ અચર કરે છે બ્યારે કામભોગ તો તેના સ્મરણ માત્રથી જ મારે છે. વિવેક તો સ્મરણ કરતાં જ મારે છે. ઝેરથી એક ભવ મરતું પડે છે, પણ વિવેકભોગથી તો અનેક ભવો મરતું પડે છે. મારે વિવેકભોગ ત્યાગ કરો.

વિચાર

❖ વડના નાના સરખા બીજમાં જેમ મહાવૃક્ષ છુપાયેલું છે તેમ માનવીના એક નાના સરખા વિચારમાં મહાન કાર્ય છુપાયેલું હોય છે.

❖ ઘરમાં પંજો હોય એને ત્રણ પાંજો હોય છે. તેને કનેક્શન ન આપીએ તો એમના એમ નિષ્ક્રિય રહે છે. કનેક્શન આપી સ્વચ પાડો તો જ તે ચાલે. તેવી જ રીતે આત્માને ત્રણ પાંજો છે : સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન અને સમ્યક્ ચરિત્ર. એનામાં વિચારનું કનેક્શન નથી એટલે આત્મામાં દુર્ગંધ મારે છે. એક વાર વિચારની સાથે કનેક્શન લગાવી સ્વચ પાડો તો આત્મામાંથી દુર્ગંધ, ગરમી, હુર્નુણ જતા રહે છે અને અપૂર્વ ઠંડક મળે છે.

માનવીની ક્રોધતા

ક્રોધ માનવી અને પશુઓમાં હવે માત્ર ભેદ નથી. જો તમે ક્રોધ કરો તો માનવ બનવામાં આવો છો, જો નહીં તો પશુ બની જાવો. માનવ બનવામાં આવવાનું એક માત્ર સાધન છે ક્રોધ. ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે, ક્રોધ માનવ બની જાય છે.

મારી આત્માની પ્રાર્થના છે કે મારી મુશ્કા ક્યારેય પૂરી ન થાય, મારી મુશ્કા જ પૂરી થાય.

✠ જ્યાં પરિણામની પરિવ્રતના હોય ત્યાં પરમાત્માનો વાસ થાય છે. જ્યાં પરિણામમાં અપરિવ્રતના હોય ત્યાં સંસારનો વાસ થાય છે.

✠ કૃતિ, શુભમાન અને કીર્તનથી જિનેશ્વરનું દર્શન કરવું.

✠ પ્રભુની પૂજા સકામ ભાવથી નહીં પણ નિષ્કામ ભાવનાથી કરવી જોઈએ, નિષ્કલંક બનવું જોઈએ. જે કંઈ મળે છે તે દેવકૃપાથી જ મળે છે.

કીર્તન

✠ અનાદિકાળથી છલ નર્તકીની જેમ નાચે છે અને સંસારમાં ભટકે છે. પરંતુ જો 'નર્તકી' શબ્દને ઊંધો કરવામાં આવે તો તે શબ્દ 'કીર્તન' બની જાય છે.

તપ

✠ ધર્મમાં જે ચિરંતન હોય છે, તે જ સંકલ્પ કરે છે તે કૃષ્ણ છે. તપ વગર કોઈ જ સંકલ્પ કૃષ્ણતો નથી. તપ એટલે ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ. ઇન્દ્રિયોને સંસારમાંથી ખેંચીને પરમાત્મા તરફ વાળવી તે જ તપ છે.

❖ આત્મા, આત્માની સ્વરૂપ દેખા કરવાથી માત્ર થાય છે. પરમાત્મા સ્વરૂપી ન, ને આત્માની દેખાતી નથી પણ આનંદમયેથી, આત્માના નેની અનુભૂતિ થાય છે.

❖ પરમાત્માનું અનુભવન મર્યાદા છે. મુદ્દમાં જે એક વાચન મર્યાદા પડે છે ત્યારે પરમાત્માના આનંદની અવગણના કરવાથી અનંત વાચન મર્યાદા પડે છે.

સદ્ગુણ

❖ સમ્યક્ દષ્ટિ આત્મા સૂપટા જેવા હોય છે. સૂપટા જેમ સારી સારી વસ્તુને સળી અચાર ફેંટી દે છે તેમ સમ્યક્ દષ્ટિ આત્મા હુથોળા બાધાર ફેંટી દે છે અને સદ્ગુણો સાચવે છે. ત્યારે મિથ્યા દષ્ટિ આત્મા આળસી જેવા હોય છે. જેમ લોટ આળતી વેળા સારી વસ્તુ લોટનો ત્યાગ કરે છે તેમ મિથ્યા દષ્ટિ આત્મા અવગુણને ગ્રહણ કરે છે અને સદ્ગુણોને ત્યાગે છે.

પારકી આશા

❖ આપણે કોઈને આપવાની ધરણ રાખવી, લેવાની વૃત્તિ કદી પણ ન કરવી. પોતાની મહેનતનું જ ખાવું. પીણની આશા રાખનાર સદા નિરાશ થાય છે. પારકી આશા છોડી દઈ પોતાની મહેનત પર જે જીવે છે તે જ સ્વતંત્ર છે. પારકી આશા રાખનાર તેનો શુભામ છે,

તેને સત્ય જ માને પણ અચાનકથી કોઈનાર મહાન સત્ય આવી ત્યજ ને પણ હોંકે તેને અસત્ય જ માને છે.

✠ જે જીવન ચાલે છે તે જીવનમાં કોઈ સુગંધ નથી.

✠ સત્યની ઉપાસના માટે જીવનમાત્રમાં આત્મ-શ્રદ્ધાની માદક આત્મ સાવજની જરૂરિયાત રહે છે.

✠ જીવનમાં સત્ય અનેક સ્વરૂપે પ્રગટ થતું હોય છે. આથી કોઈ એક જ દર્શનને સત્ય માની લેવાની વાત ક્યારેક ભ્રમમાં પરિણમે છે. સત્યના માગી માટે આત્મશ્રદ્ધા અને સ્વયં નિયંત્રણ બંને અનિવાર્ય છે. જો કે આમ છતાં સત્યનું દર્શન હંમેશાં સ્વાનુભવ દ્વારા પ્રગટે છે. એટલે જ્યાં સુધી સત્ય મેળવવાની સાહસવૃત્તિ જાગે નહિ ત્યાં સુધી કેવળ માહિતી પૂરતી નથી.

✠ સત્યની ઉપાસનાથી વ્યક્તિ પરમાત્મા સુધી પહોંચી શકે છે. સત્યની ઉપાસનાથી વિકારી વાસનાનો નાશ થાય છે. સત્યની ઉપાસનાથી જીવનમાં સદાચાર આવે છે, જીવનમાં સંયમની સુવાસ આવે છે. એક વખત સત્યને સ્વીકાર્યા પછી તેની પાછળ જીવન સમર્પણ કરવું જોઈએ, જેથી જીવનમાં પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થાય.

✠ આજે આપણી કમનસીબી છે કે હોકા અસત્યમાં જેટલો વિશ્વાસ રાખે છે તેટલો સત્યમાં રાખતા નથી. હકીકતમાં સંસાર નિરપેક્ષ છે. અપેક્ષાઓ તો આપણે

અંતરમાં પાવેલી જાગીએ જીએ અને તે કુતની નથી રહે
મિથ્યા કુતની કાઈએ જીએ. જેમ કે જુનાગઢનાં મન કે
આગળનાં કાગેલી પંખાવળ, આપણા અંતરમાં પાવેલી કુત
પણ કુતનું આમ આપણા નથી

જુદાં માન્ય પણ પ્રતિજિત અનેક જીવન સ્વયં સમાપ્ત
ભળી જઈએ. માન્ય અને પ્રિય અભિમાની, અને કંઈક એ
મિથ્યાની કે આજ કે કંઈકને મહાપાત્રી પીએલી. કંઈકને
કાગેલીને કે અંતરમાં કંઈક નોતેલું જીવન આપણે કંઈ,
કાગેલી કંઈ, એ પ્રિય નહીં પોતે તે જીવન આપણે ભળી
જઈએ.

જુદાં માન્યને કોઈ સામર્થ્યકારી, નહીં, અને કંઈક કે
જીવિતમાં ભીંક. પાવેલી કિંકરણનાં સ્વરો પાડેલાં કાગેલી
પ્રિયને અને અન્યને સમાપ્ત ભળેલી કે કાગેલીનાં કાગેલી
કાગેલી કે એ અન્યનાં કે આપણનાં. એમ કે કાગેલી
અન્યનાં કાગેલી, કાગેલી પાવેલી કે

જુદાં સમાપ્તનાં કાગેલી કાગેલી કે કાગેલી કાગેલી કે
કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી. પાવેલી કાગેલી કાગેલી
કાગેલી કે

જુદાં માન્યનાં. અન્યનાં કાગેલી કે કાગેલી કાગેલી કાગેલી
કાગેલી. આ કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી

મિથ્યાની

જુદાં કાગેલીનાં કે કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી
કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી કાગેલી

✠ જેમ, નદીમાં પર આને છે ત્યારે પાણી વિનાશનો બંધ થોડી જગતવા છે. આમ સમય જીવનમાં આત્મ અધિકારથી અસ્તિત્વ સુધી પહોંચી શકે છે.

✠ કેમકે પદ્મ રૂમ પૂજા જ મુંદર કરાવેલું. અર્પણ કારીગીરીથી ભરપૂર હોય, અને કેમકે મિત્ર આવી જાય ત્યારે અધિકાર હોય; તો મિત્ર આ બધાની પ્રશંસા કેવી રીતે કરશે ? એવી જ રીતે આત્મારૂપી રૂમમાં - અલમ્નેનો અધિકાર હોય તો કશું જ દેખાય નહીં.

પ્રતિક્રમણ

✠ પ્રતિક્રમણ એટલે પાપથી પાછા હટવું. સર્વથા દોષોને દૂર કરવા પાંચ સમય રાખ્યા છે. પાંચવાર દોષોને પશ્ચાત્તાપરૂપી પાણીથી ધોવામાં આવે તો લાગેલા દોષો ધોવાઈ જાય છે. દિવસે લાગેલા દોષોને ચાઢ કરીને, રાત્રે લાગેલા દોષોને સવારે ધોઈ નાખવા. કદાચ કોઈ બાકી રહી જાય તો છેવટે પંદર દિવસે, ચાર માસે અને અંતે એક વર્ષે દોષોને દૂર કરવા જ જોઈએ.

બ્રહ્મચર્ય

✠ સિનેમાઓ, અશ્લીલ ચિત્રો, અશ્લીલ વાંચન, આ બધી યુવાનોના સદાચાર ને નૈતિક બ્રહ્મચર્યનો નાશ કરનારી વસ્તુઓ છે. બ્રહ્મચર્યની આજના યુવાનોને ખૂબ જ જરૂરી છે. બ્રહ્મચર્યના પાલનથી દૈવી શક્તિ પ્રગટે છે. મહાન કાર્યો કરવાની શક્તિ પ્રગટે છે, મહાન બને છે.

આત્મા

૩૬ પણ પદાર્થોં પણ રાગ ન રંગોં નેત્રોં ને આત્માના
 એ કાશ્ચિત્ત પદાર્થોં કે નેના પણ રાગ રંગોં નેત્રોં ને
 પણ કાશ્ચિત્ત રાગ રાગનાં કે નેની ઉપર આત્માને કાશ્ચિત્ત
 નથી.

૩૭ દુષપાત્રના લખલામાં પદાર્થોં કાશ્ચિત્ત આત્મા પદિ
 પાદને દુષપાત્ર આપે કે પદ નેત્રોં કાશ્ચિત્ત કાશ્ચિત્ત નથી,
 રાગ આપે દુષપાત્રના કાશ્ચિત્ત આત્માના નથી પણ દુ
 આત્માની આત્માને માત્ર કાશ્ચિત્ત કે

૩૮ ઉપરના ના રાગ કાશ્ચિત્ત આત્મા કે પદ રાગ રાગ
 પાત્રપાત્રની અગિ આત્મા, કાશ્ચિત્ત કે કે કે કે કે કે કે
 અગિ આત્મા, કાશ્ચિત્ત કે રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ
 કે રાગ આત્માની આત્મા રાગ કે

૩૯ વિષય કાશ્ચિત્ત, રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ
 ન રાગ રાગ આત્મા પદિ રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ
 રાગ આત્મા રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ રાગ

૪૦ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
 આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
 આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
 આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
 આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
 આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા

✠ આત્માને ક્યાંય કરવા માટે સીધીમાન મુખી શ્રમ કરેના પડે છે, ન્યાર બાઃ નિશામ પ્રાપ્ત થાય છે.

✠ કાલિકામ્ય એટલે આત્માના ક્યાનમાં એવું હૈન મનું કે આ શરીર, ક્યાનું પણ આપણને જ્ઞાન રહે નથી. શરીર ઉપરથી મનને જાણી રહીને આત્મામાં સ્થિર કરી દેવું. તે કરવાથી પરમાન્મ-દશા પ્રાપ્ત થાય છે. પછી આત્મામાં પ્રકાશ પ્રગટે છે, અજ્ઞાન દૂર થાય છે તે જ્ઞાન પ્રગટે છે.

✠ ગંદા કપડાં કે ગંદું શરીર જોટવું હુઃખ આપનાં નથી તેથી વધુ હુઃખ મલિન આત્મા આપે છે. મલિનતા ગળે ત્યારે પ્રાપ્ત થયેલ સાધનસામગ્રી કાર્યરત બને છે અને આત્મા સુખ-શાંતિનો અનુભવ કરી શકે છે, અને માટે આત્માને લાગેલી કર્મરૂપી ગંદકી દૂર કરવા પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

✠ નાનામાં નાની વસ્તુની પણ ઘણી કિંમત હોય છે અને તે ઘણાં લયંકર પરિણામો પણ લાવે છે. નાનામાં નાની અગ્નિની કણી આખા ગામને જાળીને રાખમાં ફેરવી દે છે. નૌકાને નાનામાં નાવું છિદ્ર હુખાડી દે છે. નાના એવા બીજમાંથી વડ બને છે, તેમ આત્મામાં પડેલો નાનકડો ગુણ ઘણા ગુણોને લાવનાર બને છે.

✠ આત્મા આનંદસ્વરૂપ છે. જેમ પાણી નિર્મળ છે પણ તેમાં સેવાળ વગેરે કચરો હોવાથી તે ગંદ થાય છે,

પણ કહ્યેલ જગતી જુદો જ છે, કહ્યેલ અને જગત કોઈ
નથી મેલી જ કોઈ આત્માઓ કામ, કામ, કોઈ, મદ,
ઈયાં, અમાનના બગેરે કહ્યેલ છે - આત્માનો મિત્ર છે
પણ આત્મા અને કઈ જુદો જ છે એમ નથી આત્મા નો
નિર્મળ, કાલ, અલગ છે નો કલ્પને કોઈ નહીં કોઈ છે.

કેટલાક આત્માઓ કોઈ, આત્મા, કામ, અંતર
કોઈ, આત્મા પુણી કદી બગેલ, કામદમ કોઈ, મિત્રાત્મ
આત્માઓનો કોઈ, કદી, પણ આત્માનો કોઈ કોઈ એ
આત્મા નહીં છે, તેઓ આત્માનો કોઈ બગેલ.

કેટલાક આત્માઓ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
મિત્રાત્મ કોઈ નહીં કદી કદી આત્મા કોઈ છે એ કદી
આત્મા કોઈ છે તેઓ આત્માનો આત્મા આત્મા આત્મા છે.

કેટલાક આત્માઓ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા

કેટલાક આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા

કેટલાક આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા
કોઈ આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા આત્મા

❖ માણસ વર્તમાનના નિગાર કરે છે પણ બનિયત્તાને નિગાર કરતો નથી. બનિયત્તાને દેખતો નથી. પણ વર્તમાનમાં તે બનિયત્તા નિગાર આત્મી તથા તે આત્મમાં તુરત જ નિગરતા આત્મી તથા કે. પણ નિગારના નાશ થઈ જાય છે.

❖ જ્યારે આત્માને શાંતી અનુભવ થાય છે ત્યારે સર્વ પ્રકારના દુઃખો શાંત થઈ જાય છે અને ત્યારે આત્મામાં આનંદના કુવાશ છૂટે છે. આત્મા શાંતો થઈ જાય છે.

❖ જિનશાસન પામેલા આત્માનું સમ્યક્ દર્શન નિર્મળ જાને અને તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરે.

❖ પરમાત્માને આપણે વક્ષાદાર જન્યા નથી. પરમાત્માને પ્રસન્ન કરી આત્માને જગૃત કરવાનો પ્રયત્ન કરવો.

❖ શરીર તરફ લક્ષ્ય છે પણ આત્મા તરફ જરાપણ લક્ષ્ય નથી. શરીર પરમાત્મા સુધી પહોંચવાનું સાધન છે. સાધ્ય નથી. શરીરને વળગી રહેવાનું નથી, આત્માને વળગી રહેવાનું છે.

❖ આત્મા ના કહે તે કામ ન કરો. આત્માને દબાવી દઈને કરેલું કામ 'ભૂલ' જાને છે, ત્યાં સમાધિ નથી આવતી.

સાદાથાર

કેટલાકે કહેવાયે નમુસ્કારે. 'અમલ નમે એક પદ નમસ્કાર
એ આપણે કરે નો પાપો પણ પદમારમા અને અમ
ને હરદીન નમસ્કાર કરવાથી દોષોના અનાદિ દુઃખો
પણ નાશ પામે છે

કેટલાકે કહેવાયે છે. નમસ્કારમાં અર્પણ છે. ત્યારે
પાણી અર્પણ છે. મગ પણ એક દેવ છે. ત્યારે ત્યારે
નમસ્કાર કરે છે. ત્યારે એવું મગ તરફ દેવો અર્પણ
આપે. અદ્યુષ્ટો અર્પણ કરે. અને તેથી દેવોને આનંદ
હોય છે.

કેટલાકે કહેવાયે છે. પદોપચારે, કેટલાકે કહેવાયે છે
કામ અર્પણે ત્યારે જુદા જુદા અર્પણો છે. કેટલાકે કહેવાયે છે
કાર્તિકે ૩ નામના અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.

કેટલાકે કહેવાયે છે. દુઃખ નાશ કરવા માટે, જે દેવોને અર્પણ
કરે તે દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે. ત્યારે
તેથી દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.

કેટલાકે કહેવાયે છે. જે દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.
તેથી દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે. ત્યારે
તેથી દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.

કેટલાકે કહેવાયે છે. જે દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.
તેથી દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે. ત્યારે
તેથી દેવોને અર્પણ કરવાથી દુઃખ નાશ પામે છે.

કે તે બધા પણ્યનમારથી નિષ્કરીત થઈ ગયા કે? બલ્કે, ગમે તે હોય, પરંતુ જે નમે સંવત્સર માર્ગમાં હશે, ભક્તિમાં લીન હશે, નિર્દોષ અને પવિત્ર હશે તો તમારે ત્યાં પણ્ય પાંડો નહીં થાય.

✠ માતા-પિતા અને સામા ગુરુના કદી પણ દોષ જોવા નહીં. જે ગુરુના દોષ જુઓ કે તે નીચ છે. આ દોષ જોવા એ મહાપાપ છે.

✠ માનવનો જેટલો સમય ખૂરાં કાર્યો કરવામાં જાય છે તેનાથી અડધો સમય જો સારાં કાર્યો કરવામાં જાય તો પોતાનું અને પરનું ઘણું કલ્યાણ કરી શકે છે.

✠ પ્રથમ તરતા શીખીને જ તરવા જાણે, નહીંતર તમે ફૂગશો ને બીજને પણ ફૂગાડશો. એવી જ રીતે પ્રથમ પોતે સુધરીને જ બીજને સુધારવા જાણે, નહીંતર તમે બગાડશો ને બીજને ય બગાડશો.

✠ તમારી બહેન, દીકરી પર કુદૃષ્ટિ કરે તો ગમતું નથી, લાલપીળા થઈ જાય છે; તો તમારો પર પર કુદૃષ્ટિ કરવાનો અધિકાર નથી.

✠ ચોરીમાં ચાર ફેરા ફરતી વખતે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું ને વિચારવું કે ‘હું આ ચાર ફેરાથી સંસારના ચાર ગતિરૂપે ફેરાનો નાશ કરું છું. હવે આ સ્ત્રીને ધર્મમય સુંદર સદાચારનું પાલન કરાવીશ અને અમારાં આળોકને ધર્મમાર્ગે વળીશ.’

જે બૃહદંથ અવનંદા અથવા અનંદ પ્રાચીનકાળથી જન્મ્યું,
 'શાંતિપુત્ર' નિર્માણ કર્યું. શાંતિપુત્રનું શત્રુ 'સેન' એ,
 'મલી', તેને નમાવે શાંતિથી અનંદને આપ્યું' કહે છે.

જે સિંહ, શાંતિપુત્રના પુત્ર, તેને માર્યું, તેથી તે સિંહના
 પુત્રે તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત
 જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને
 આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

જે પ્રાચીનકાળમાં આ કથાનાથી અનંદના પુત્રને
 જન્મ્યો તેને તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

જે સિંહ, આપણને જાણ કરી આપ્યો તે વાત જાણી
 તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

જે સિંહ, અનંદને જાણ કરી આપ્યો તે વાત જાણી
 તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

જે સિંહ, આપણને જાણ કરી આપ્યો તે વાત જાણી
 તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

જે સિંહ, આપણને જાણ કરી આપ્યો તે વાત જાણી
 તેને આશીર્વાદ આપ્યો. તે વાત જાણી તેને આશીર્વાદ આપ્યો.

આમને, વિચારના કારે કિર્તિ ૩ અને નીચ પડવાને
 નેમનું પાન આપ છે. વિચારના અભિમાનની કામ
 થઈ હોય છે. શું કઈક શું—સિવાય પાન માને છે :
 તેથી જ નેમનું પાન પાન છે, જગતના વિરક્તાર મને
 જે સીમંતિમાં આવ્યાનેજગરની ગુડવા ન હોય તે
 સીમંતાર નમમી ન. જે પાનની અંતર્યામી પદોપક
 ઉપચાર ન કરે, પાનના ઉપનમાં સદાચાર ન હોય.
 ઉપનમાં થયે પદી કંઈચાપ છે.

✠ પાનનેન એક આપવા આવે તારે તમે કે
 લઈ લો પણ તેમાંથી એક શૂન થઈ ગયો હોય તે
 ખાલી કવર શા કામનું? તેવી જ રીતે આત્માના શું
 ગધા ગાયણ થઈ ગયા હોય, ઉપનમાં સદાચાર જે
 ટોઈ વસ્તુ જ ન રહી હોય તો ઉપન ભલેને ગમે તેટલું
 ભરખ હોય પણ તે શું કામનું? આજે આપણી પ
 આવી જ સ્થિતિ છે. શરીર સાચવીએ છીએ પણ
 કીમતી છે, તે આત્માને જરાપણ સાચવતા નથી.

✠ પાપકર્મ કરતા પહેલાં તેનાં કદુ પરિણામોનો વિચાર
 કરવો જોઈએ. જે વ્યક્તિ કદુ પરિણામોનો વિચાર કરે
 છે તે કદી પણ પાપ કરવું પસંદ કરશે નહીં.

✠ સેવા પણ જો પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા થતી હોય
 લોકહિતની પ્રવૃત્તિ જે પોતાની વાસના સંતોષવા
 થતી હોય, તો તે પ્રવૃત્તિ નીચ અને કુદ્ર છે. જેઓ

✱ દુનની બાકાત પડે જે નાકાપો કરશે તેને
કરના પડે બાકાત આપશે. બાપનાથી કરેલાં સત્કર્મે
કરી નિષ્કર્મ મળ્યા નથી.

✱ જો બીજાને દયાવાદી જાય છે તે ખુદ જ દુઃખ
જાય છે. અદેખાઈ પડે જે બીજાને સહાયા પાડવા કોશિશ
કરે તે ખુદ નાશ પડે છે.

✱ માનવી બીજાને દુઃખવા માયાત્મક રહે છે. તે
રચવી સોંદરી છે પણ ઉકેલવી મુશ્કેલ છે. જેમ કરોળિયો
પોતાની બનાવેલી વાજમાં જ દુઃખાય છે તેમ માનવી પણ
પોતાની માયાની રમતમાં દુઃખાય છે અને શત્રુને માટે
નાશને નોતરે છે. માટે કપટથી દૂર રહેવું.

✱ વિવેકપૂર્વકનો સ્નેહ હવનમાં વિશ્વવાદી તત્વો
વચ્ચે પણ પ્રેમભર્યો સદ્ભાવ સર્જે છે. સ્નેહ કરવામાં
વિવેક પણ હોવો જોઈએ. વિવેક વિનાનો સ્નેહ ભયંકર
છે, દારુણ છે. આજો દિવસ સ્નેહીની પાછળ દુર્ધા કરીએ
તો તે વિવેક વગરનો સ્નેહ પ્રથમ આનંદ આપીને પછી
માનવીને પાછો પાડે છે.

✱ વડીલો પ્રત્યે નાનાઓ પૂજ્યભાવ રાખે અને વડીલો
નાના પ્રત્યે સમભાવ રાખે તો આજે તેમનામાં જે
ધિક્કારવૃત્તિ આવે છે તે નાબૂદ થઈ જાય.

✱ જો વ્યક્તિ પુત્રપ્રાપ્તિ માટે જિંદગીમાં એક જ
વાર કામ-વિષયક સેવન કરે તો વસ્તીનો વધારો ન થાય,

હાથેથી ન કાપવું' એટલે પાને અદાન થાય પાનને
પણ પાન અદાન. જેમણે આને અદાપુરવામાં કાપ

કેમ બળે જાણેલામાં અન અજાણમાં કાપે
તે જ કોઈકે જાણના રૂપમાં નહીં આ જાણના
કાદાવિનાં જાય આ આનંદના પાનના કાપે

કેમ જાણના આનંદના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે

કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે

કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે

કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે
કેમ જાણના કાપે આનંદના કાપે

✠ મૈત્રીજાનથી સંગાર સુખથી જને છે. મૈત્રી કે મર્મમંત્રની સામના છે. તેને કોઈ જાંબન નથી. પ્રેમનો જાગ દોષ ત્યાં જાંબન ન હોય, પ્રેમનો અજાગ દોષ ત્યાં જ જાંબન હોય છે.

સંતવાણી

✠ ત્વા શરીર ઉપરના રોગોને દૂર કરે છે તેવી જ રીતે જગવાનની વાણી, સંતાના શબ્દો આત્મામાં પડેકે વિષય-કપાઓટ્ટી રોગોને દૂર કરે છે.

યુવાની

✠ આત્મહત્યાનું પ્રમાણ મોટી કે નાની ઉંમરના પ્રમાણમાં યુવાનવયમાં વધારે છે. કેમ કે આજની યુવાન પેઢીમાં નથી દિલ, નથી દિમાગ, નથી સંયમ કે સમજની કોઈ દૃષ્ટિ નથી અને સંસ્કાર પણ મજબૂત નથી. આવા યુવાનો દીન ન હોય તો જ આશ્ચર્ય.

આહાર

✠ આહારની પવિત્રતાથી વિચારની પવિત્રતા આવે છે.

મોક્ષ

✠ મુક્તિ પહેલાં મૃત્યુથી નિર્ભય થવું જોઈએ. આ શરીરની મમતા ત્યાગ્યા વિના મૃત્યુનો ભય જતો નથી. પ્રથમ મૃત્યુથી અભય બનો પછી જ મોક્ષની વાત કરો.

મીન

જે આપણી શિખામણ ગ્રીષ્મના આગે દિવસો દેવ
 તેને સાક્ષાત્કાર દેવ પણ તે ગાંધીની નજરે નેના
 અગાધ છે નહીં. આપણી બાકે નાજા પણ નાહી
 ના. તેને મને મેળવી શકી શિખામણ દેવ તે પછી
 આપણી નહીં તે મીન કહેવું ન શકાય. નાજા.

જે

સ્વામીચિત્ર

જે તેને શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી
 દેવ તે, તેને શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી
 શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી
 શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી
 શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી શ્રીમતી

જે

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા

જે શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા
 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા
 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા
 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા
 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા

મોહ

✠ શબ્દસા લયંકર છે. એમાં કુમારિણી મોટા મોટા માનુષો અનેક કરી એક છે. જે શરીરની મુદરતાને લુપ્ત છે પણ ગુણ તરફ તેની દ્રષ્ટિ હોતી નથી. પોતાને પ્રિય લાગે તેની ગમે તેવી ખૂણ તે માફ કરે છે. પરંતુ અન્યની કાંઈજ ખૂણ તે માફ કરી શકના નથી.

અશાંતિ

✠ જીવનમાં ઊભી થયેલી અશાંતિથી અનેક પ્રકારના રોગો ઉત્પન્ન થાય છે. માનસિક તનાવ, દુઃખાવ રહે છે અને તેને લીધે લયંકર બીમારીઓ આવે છે. મન ઉપર માનસિક દુઃખાવ આવવાથી જલડપ્રેશર અને ચિંતાઓથી હિમરેજ થાય છે.

માનવતા

✠ જે ગરીબ હોવા છતાં પોતાના એક રોટલામાંથી અડધો ભાગ ભૂખ્યા પડોશીને આપીને ખાય છે તે જ માનવ છે, તેમાં માનવતા છે. પણ પોતાના હાથમાં જે રોટલા હોવા છતાં ભૂખ્યાને આપતો નથી અને ગરીબને ચૂસે છે તે દાનવ છે.

માર્થના

જુદા માર્થને બ્રહ્માનાની પાસે માર્થમાર્થની રૂપમાં આવે
માર્થના કલ્યાણની જે, જ્યારે નામે ના માર્થને લીધેલાં
જનાવવા, માર્થની પ્રકૃતિ કલ્યાણ આવે બ્રહ્માનાની પાસે
માર્થના કલ્યાણ જે, માર્થના કલ્યાણને માર્થને માર્થની પ્રકૃતિ
નો માર્થની જે જે માર્થને માર્થના આવે માર્થના
કલ્યાણને માર્થને

મુખનામા

જુદા માર્થને માર્થની માર્થના માર્થને માર્થને માર્થને
માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને
માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને
માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને

માર્થના

જુદા માર્થને માર્થના માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને
માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને

માર્થના

જુદા માર્થને માર્થના માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને
માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને માર્થને

હુર્મત

✠ હુર્મતો જેની પાંચળી શિયા તે છે, જેના મહાપથી આગળ વધે છે, તેની જ સામે ચાલે છે અને તેનો જ નાશ કરવા ઇચ્છે છે.

ભોજન

✠ ધર્મભોજન એટલે સ.કું-લૂણું જે ખાવા મળે તે આસક્તિરહિત ખાઈ લેવું. પણ આસક્તિરહિત મનને ગમતું ભોજન લાલચથી ખાય તો તે પાપભોજન બને જાય.

ઈચ્છા

✠ માનવીની ઈચ્છા ભયંકર છે. સર્વ સમુદ્રોતું પાણી જાય તો પણ વૃષા શાંત થાય નહીં. જગતનું સર્વ અન્ન ખાઈ જાય તો પણ ઈચ્છા તો ભૂખી જ રહે અને સંસારનો સર્વ ગૈલવ કદાચ મળે તો પણ ઈચ્છાને તો ગરીબ જ રહે છે. માટે ઈચ્છાને પૂરી કરવાનો એ જ ઉપાય છે-સંતોષ.

જ્ઞાન

✠ ક્રોધ યમરાજ છે. વૃણ્ણા ગૈતરણી નદી છે. વિદ્યા કામધેનુ ગાય છે. સંતોષ નંદનવન છે. લોભ નરક છે. ચિંતા રાક્ષસી છે. કામના વિષવેલ છે.

વિવેક

જેણે અવનની યાત્રા ધારણી યાત્રામાં બે વિવેક કરાવે
આવે તે યાત્રા અટકી જશે. આપણે યાત્રા કરવું
પડે. માટે અવન અવનમાં વિવેક રાખવો. વિવેક અટકે
સાધા-નવમાનો કોઈ કરીને સાધાને અનુસરવું

જે

અહીં

જેણે કોઈપણ મિત્રનું ધોળામાં ધોળું ભળા બહાર કે,
પરિભ્રમણ વૃક્ષ ત્યારે જ રંગ આવે કે જ્યારે ભળામાં,
અહીં ભળા સાથે ભળે

જે

જે

જેણે આ જ ભાવમાં જાણમાં આવ્યા કે જે તેમ જેવાં
કાળે જોઈએ એક જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં

જે

જેણે

જેણે આ જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં
કાળે જાણે કે આ જેવાં, કાળે જાણે કે આ જેવાં જાણે કે આ જેવાં

જે

અનાગતિ

✠ જ્ઞાનના વિનાશના બધા સંકેતો બહારના છે, તે બધા સંકેતો આપણની અંતર દિગ દર થશે. માટે જે આસક્તિ અને કં નેના માટે દુઃખની પરંપરા સર્જાય છે.

દશા

✠ વ્યક્તિ પરમાત્મદશાની વાનો કરે છે પણ પોતાની દશાનો તો તે વિચાર કર્યો પણ કરતા નથી કે મારી સ્થિતિ કેવી છે? પોતાની દશા સુધારી પછી પરમાત્મ-દશાનો વિચાર કરવો.

અધ્યાત્મ

✠ હવે એમ કરો, પ્રભુલક્ષિત, જ્ઞાન, ધ્યાન વગેરે અધ્યાત્મમાં મનને લગાડીને એવો રત્ન ઉત્પન્ન કરો કે જેથી તમે જ્યારે પ્રભુલક્ષિત, જ્ઞાન, ધ્યાન વગેરે કરતા હો ત્યારે સંસાર પ્રતિકૂળ લાગે. જ્યારે સંસાર પ્રતિકૂળ લાગવા માડશે ત્યારે મન સંસારમાં જશે નહીં અને અધ્યાત્મમાં જોડાશે અને પછી અધ્યાત્મનો આનંદ તમે માણી શકશો.

ભલાઈ

✠ માણસોને જો કામ લેતાં આવડે તો ખરાબ પણ સારો બની જાય છે માટે સર્વ જગાએ સમભાવથી કાર્ય કરવું.

ચોગ

જુદ ચોગ એટલે મન, યજ્ઞન અને કાયાને વિષય કરી
કેવો, તે ધારી આત્માના વ્યવહાર નાની જગ્યા ને જગ્યા
પ્રથમના સદાચરનો આગ વેગન બાજુએ ને વેગન આત્માદશાના
વિદ્યુત્ત હોઈ જ

જુદ

દાખલ

જુદ દાખલ એ અંધનને વિષય કયાંયેના પાયાના આગે દાખ
કદવાળું નથી, કામચાલનાને બેગેયવા આગે દાખ ને દાખ
નથી, આગ અધ્યાત્મકથી અધ્યયન. આગે વાગ આગે જાગના
કદવા આગે અંધન પુનઃપ્રાપ્તિ આગે દાખ કદવાળું

જુદ

કેવો

જુદ કેવો નેટીયા, આગના આગે જાગના કદવાળું આગે દાખ
કેવો ને કદવાળું આગે જાગના કદવાળું આગે દાખ
કેવો આગે જાગના કદવાળું આગે જાગના કદવાળું આગે દાખ
કેવો આગે જાગના કદવાળું આગે જાગના કદવાળું આગે દાખ

જુદ

અનુભવ

જુદ અનુભવ એટલે જુદ જાગના કદવાળું આગે દાખ
અનુભવ એટલે જુદ જાગના કદવાળું આગે દાખ
અનુભવ એટલે જુદ જાગના કદવાળું આગે દાખ

જુદ

કોયે

✠ કોયેને ભવંકર સાંભળે રહ્યો છે. તેના અપરાધો ડગલે અપવિત્ર બને છે. જ્ઞાન જગોતિ બનીને પ્રકાશ આપવાને બદલે જ્ઞાનના બની અજ્ઞાન અને અંધકાર આપે છે.

કૃત્રિયા

✠ મોટાભાગે માણસ બીજાની ચડતીને સહન કરી શકતો નથી અને ઘણી કૃત્રિયા કરે છે. બીજાની ચડતી દેખીને મનમાં બળે છે. તેને નબળો પાડવા, તેની પ્રગતિને અટકાવવા અનેક પ્રયાસો કરે છે. આ મોટી ભૂલ માણસ.

પ્રાયશ્ચિત્ત

✠ માથે દુઃખ આવી પડે ત્યારે રડો નહીં, એ કાયરતાનું કામ છે. તમારે રડવું છે તો તમારી થયેલી ભૂલોને રડો, થયેલાં પાપોનાં પ્રાયશ્ચિત્ત માટે ભગવાન આગળ એવા રડો કે પછી કોઈ પણ દિવસ રડવું ન પડે.

ઉપકાર

✠ જો મનુષ્ય અધિકારને પ્રાપ્ત કરીને પછી ઉપકાર નથી કરતો તેને અધિકારોમાંથી કાઢી નાખો અને તેને ડબલ કરો તો અધિકાર એ ધિક્કાર બની જાય છે.

છત્રવનો આગ્રાહ્ય

અમીગાનિ

જે માનવ ક્યારે માનવ મળી દાનવ અને છે નથી
 જે પામને જલસે ધનનુ, માંગને જલસે મનનનુ,
 વિશાળને જલસે વિલાસનુ અને મામલાને જલસે મમલાનુ
 સામનુ અને સ્વામનુ કહે છે.

જે

મુગ્ધમુગ્ધ

જે મુગ્ધમુગ્ધ જાણે નથી જાણે દેવતા તે જાણે
 આપણને જાણે નથી દેવતા તે જાણે પાણી તે જાણે
 આપણે જાણે નથી તે જાણે, અવગત જાણે, તે જાણે
 આ જાણે, અજાણ જાણે, તે જાણે, તે જાણે
 કહે છે તે જાણે તે જાણે તે જાણે તે જાણે
 દેવતા જાણે, જાણે તે જાણે તે જાણે તે જાણે

જે

દેવતા દેવતા

જે જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે
 જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે
 જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે
 જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે, જે જાણે

જે

કોન

✠ કોનને જ્યાંકર જાંઘળ કહ્યો છે. તેના સ્પર્શથી જીવન અપવિત્ર બને છે. જીવન જ્યોતિ બનીને પ્રકાશ આપવાને યદ્યપી જવાબા બની અજ્ઞાન અને અંધકાર આપે છે.

કર્મ્યા

✠ મોટાભાઈ માણસ બીજીની ચડતીને સહન કરી શકતો નથી અને ઘણી કર્મ્યા કરે છે. બીજીની ચડતી દેખીને મનમાં બળે છે. તેને નબળો પાડવા તેની પ્રગતિને અટકાવવા અનેક પ્રયાસો કરે છે. આ મોટી ભૂલ ગણાય.

પ્રાયશ્ચિત્ત

✠ માથે હુઝળ આવી પડે ત્યારે રડો નહીં, એ કાયરતાનું કામ છે. તમારે રડવું છે તો તમારી થયેલી ભૂલોને રડો, થયેલાં પાપોનાં પ્રાયશ્ચિત્ત માટે ભગવાન આગળ એવા રડો કે પછી કોઈ પણ દિવસ રડવું ન પડે.

ઉપકાર

✠ જો મનુષ્ય અધિકારને આપ્ત કરીને પછી ઉપકાર નથી કરતો તેને અધિકારોમાંથી કાઢી નાખો અને તેને હબલ કરો તો અધિકાર એ ધિક્કાર બની જાય છે.

અધોગતિ

૨૪ માનવ જ્યારે માનવ મટી દાનવ બને છે ત્યારે એ ધર્મને બદલે ધનતું, સંતને બદલે સંપત્તિતું, વિરાગને બદલે વિલાસતું અને શ્રમતાને બદલે મમતાતું સન્માન અને સ્વાગત કરે છે,

મૃગજળ

૨૫ મરુભૂમિમાં ભંયકર તડકો પડતો હોય તે વખતે આપણને જામ થતો હોય છે કે સામે પાણી છે. આપણે આગળ જઈને જોઈએ તો પાણી મળતું નથી, તેમ જા સંસારમાં માણસ અર્થપ્રાપ્તિ માટે ધણે પ્રયત્ન કરે છે. જેમ જેમ એનો લાલ થતો જાય તેમ તેમ લોભ વધતો જાય છે, જોને વૃદ્ધિ થતી નથી.

સાચો સમજી

૨૬ જે જા જલનાં મુખ દર્શકે છે તે કૂર છે, જે પરીઠોડનાં મુખ દર્શકે છે તે મજૂર છે અને જે આત્મા અને પરમાત્માને દર્શકે છે તે સાચો મુર છે અને તે જ સાચો સમજી છે.

અભિમાન

✠ અભિમાન આંતરંગીજનને લાંચી દે છે. અભિમાનના કારણે નવા નવા હુરમતો ધાન્ય થાય છે.

અહિંસા

✠ જીવનની સર્વોચ્ચ મુમિકા અહિંસા છે અને અહિંસામાં સમર્પણની ભાવના જ મુખ્ય છે. સમર્પણ વિનાની અહિંસા નિર્થક બને છે, સત્યથી, અહિંસાથી આંતરચેતના લગત થાય છે ને તેથી જીવન દયામય બને છે.

જીવ

✠ રેસમાં ઘોડો ઘણો દોડે છે, શ્રમ ઘણો કરે છે ને જીતે છે, ત્યારે ઇનામ તો તેના માલિકને મળે છે ને ઘોડાને તો ચણા જ મળે છે. તેવી જ રીતે, જીવરામ-ભાઈ પ્રાપ્તિ માટે જૂળ દોડે પરંતુ તેનો લાભ તો ઇન્દ્રિયો લઈ જાય છે.

એકાંત

✠ એકાંત ભયંકર છે. એકાંતમાં પાપના વિચાર આવે છે. માટે જ્યાં સુધી યોગ્યતા ન આવે ત્યાં સુધી એકાંત ન સેવવું. એકાંતમાં માણસનું પતન થાય છે. આથી સાધુઓએ સમુદાયમાં જ્ઞાનીઓની નિષ્ઠામાં રહેવું.

પાપ

❧ આપણને જે કંઈ મુશ્કેલી, પ્રતિકૂળતા આવે છે તે પાપના ઉદયથી જ આવે છે. તે સિવાય દુઃખ આવે જ નહિ. માટે આવેલી તકલીફને સમજાવે સહન કરી લેવી. જ્યારે પાપનો અંત આવે છે ત્યારે આપોઆપ અનુકૂળતા આવી જાય છે.

મુખ-દુઃખ

❧ કોઈના પણ દિવસો બધા જ સરખા જતા નથી. કોઈ વાર દુઃખ આવે તો કોઈ વાર મુખ માટે મુખમા હાથ ન કરવો ને દુઃખમા શોક ન કરવો. સમજાવે દુઃખને સહન કરવાથી નવરસ દુઃખનો અંત આવે છે ને મુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

વિચાર

❧ વિચારની શક્તિ ધારી છે. વિચાર જ જગત નિર્માણ અને નાશ કરી શકે છે. સ્વીકાર, તિરસ્કાર અને નિર્માણ મર્વ પ્રથમ અનુભવના વિચારમા જ જન્મ લે છે. ભૂત-કાળના વિચારોને અનુકૂળ થવાવાળી રીતે તે વર્તમાન છે અને વિચારોના ગર્ભમાં જન્મ લેવાવાળો સમય તે અવિષ્ય છે. તમારા જેવા વિચારો હશે તેવું જ વર્તન કરી શકો.

પ્રેમ

✠ નાટકમાં રામ અને રાવણ જનનારા ઘટે છે પણ નાટક પૂરું થયા પછી એ રાખના નથી. જાને સાથે પ્રેમથી જ રહે છે. એવી જ રીતે આપણે પણ કદાચ કોઈની સાથે નકરાર થઈ જાય તો થોડી વાર પછી ભૂલી જઈને પ્રેમથી વર્તવું.

ભોગ

✠ સાપના મોંમાં જેઠેલો દેડેલો વિચાર છે કે ઓહો કેવી મુલાયમ ગાદી જેસવા માટે મળી છે! તેને ખબર નથી કે આ ગાદી થોડી વાર પછી શૂળી બની જશે. એવી જ રીતે મનુષ્યનું જીવન પણ મૃત્યુના મૂળમાં પડેલું છે, તે માનવ ભોગમાં મુગ્ધ માની લે છે. ભોગ એ રોગની શરૂઆત છે.

ધરણી

✠ ધરણીઓ અને વૃણાઓને કારણે જીવ સંસારમાં રણડે છે. ધરણી અને વૃણા જીવનમાં વધારવી કે ઘટાડવી તે પોતાના હાથની વાત છે. ધરણીઓ જેટલી વધારે તેટલો સંસાર ઘટે છે. આ જ સુધી કોઈની પણ ધરણીઓ સંતુષ્ટ થઈ નથી તો પછી શા માટે ખોટી ધરણીઓને વળગી રહેવું?

વિવેક

✠ સ્વપ્નમાં પાણી ભરીને સળગાવવામાં આવે તો તે સળગશે નહીં, પરંતુ તેમાં કેરોસીન ભરીને સળગાવવામાં આવશે તો જરૂર પ્રજ્વલિત થશે. તેવી જ રીતે જે આત્મામાં વિવેક નથી તેમને ગમે તેટલો ઉપદેશ આપવામાં આવે તો પણ બોધ થતો નથી. વિવેકવાન આત્મા એક જ શબ્દના ઉપદેશથી બોધ થઈ જાય છે.

આત્મજ્ઞાની

✠ લોહચુંબકની પાસે લોહું અને સોનું-રૂપું રાખવામાં આવે તો તે માત્ર લોહાને જ ખેંચશે. એવી જ રીતે બૌદ્ધિક પદાર્થોનું આકર્ષણ એવા આત્માને જ પાતાના તરફ ખેંચે છે જે લોહાની જેમ સાવ આમાન્ય મનુષ્ય છે, વિવેક અને આત્મજ્ઞાનની ઉચ્ચ મૂંઝિકા પર પહોંચેલા આત્માએને વિષયોરૂપી ચુંબક નથી ખેંચી શકતું.

સ્ત્રી

✠ સ્ત્રીમાં જુદા ક્રમ ને રૂપ પ્રસન્ન છે. સ્ત્રી પ્રેમ, મમતા, લોભ વગેરેને જરૂરી આધીન થઈ જાય છે. સ્ત્રીના ઉન્નત ધર્મ છે પતિવ્રતાપણું. પતિની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તન કરતું. સ્ત્રીને જ્ઞાન કરતાં ભક્તિ રસ છે.

મન

✠ શરીર બંધે પ્રેમનું દિવ્ય, બેઠું, આરામ કરતું દિવ્ય; પણ મનની પ્રાણિ નો સતત ચાતુ જ દિવ્ય છે. એક દાણુ પણ ચોખ્ખા વિના ભરેલા દિવ્ય, ભય, લોભ આદિની દોડમાં મન રત રહે છે. મન વ્યાં મુખી સ્થિર નથી થાય ત્યાં મુખી સાગી પ્રાણિ મળવાની નથી, માટે મન ઉપર કાળૂ મેળવવો, ને જેલે હત્યું મૃત્યુ તેલે આપું જગત હત્યું.

આચરણ

✠ તમારામાં આચરણ હશે તેમ જ ઉપદેશની અસર પડશે. એક લાપણુકારે મોટી સલામાં અહિંસા પર ભેરદાર પ્રવચન આપ્યું. ખિસ્સામાંથી પરસેવો લૂછવા રૂમાલ કાઢતાં સાથે ઈંડાં નીકળ્યાં ને સલામાં હાહાકાર મચી ગયો. આવા લાપણુકારથી લોકો પર ખરાબ અસર થાય છે.

ધર્મ

✠ જે ધર્મમાં અહિંસા, સંયમ અને તપ નથી તે ધર્મ નકામો છે. જેમાં સત્ય નથી તે ધર્મ કોઈ કામનો નથી. ધર્મ તો માનવના અંતઃકરણને શુદ્ધ કરે છે.

